

Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2006

Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata

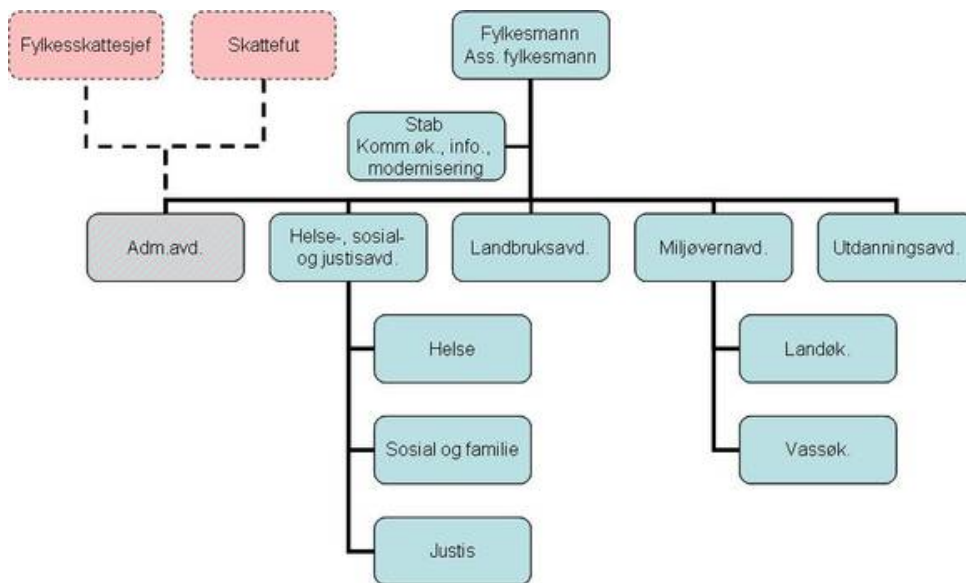

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Fylkesmannen er Regjeringa og staten sin fremste representant i fylket, og har ansvar for at Stortinget og Regjeringa sine vedtak, mål og retningslinjer vert følgde opp. Fylkesmannen skal fremje fylket sine interesser, ta initiativ både lokalt og overfor sentrale styringsorgan.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har oppgåver innan landbruk og bygdeutvikling, miljøvern, på sosialsektoren, overfor kommunane og innan sivil beredskap. Vi er om lag 100 tilsette, og er organisert slik:

HER FINN DU OSS:

Statens hus, Njøsavegen 2, Leikanger
Telefon 57 65 50 00 – Telefaks 57 65 50 55
Postadresse: Njøsavegen2, 6863 Leikanger

Landbruksavdelinga:

Hafstadgården, Hafstadvegen 48, Førde
Telefon: 57 72 32 00 – Telefaks 57 82 12 05
Postadresse: Postboks 14, 6801 Førde

E-post: post@fmsf.no

Internett: <http://www.fylkesmann.no/sfj/>
www.miljostatus.no/sognogfjordane/

Framsidedfoto: Tore Larsen

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Rapport nr. 5-2006

Forfatter Tore Larsen	Dato Juni 2006
Prosjektansvarleg	Sidetal 35
Tittel Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2006 Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata	ISBN 82-91031-91-6 ISSN 0803-1886
Geografisk område Sogn og Fjordane, kystkommunane	Fagområde Naturvern, zoologi, sjøfugl
Finansiering Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	
Samandrag Hekkebestandane av nesten alle sjøfuglartar i Sogn og Fjordane braut saman i 2003-2004 på grunn av næringsmangel. Truleg må det uregulerte overfisket av sil (tobis) ta skulda for samanbrotet, som skjedde til same tid i alle Nordsjølanda. Sjøfuglteljingar i 2005 stadfesta tilhøva som blei påvist i 2004, men med ei svak betring i form av større tal fuglar på hekkeplassane sjølv om talet på hekkande fuglar framleis var lite. Teljingane i år viser at den positive utviklinga vekk frå nullpunktet held fram, men det er enno langt fram til tilhøva i sjøfuglreservata slik dei var ved dei siste teljingane i 1995 og 2000. Det blei i år lagt vekt på å undersøke dei sjøfuglreservata som ikkje har blitt talt opp dei siste åra. Dette gjeld først og fremst lokalitetar som ligg i den indre skjergarden og i fjordane, og som på grunn av lange transportetappar tar tid å besøke. Tilgjengeleg tidsvindaug for sjøfuglteljingane var i år ei veke, og på grunn av ein del vind blei tidsforbruket til transport såpass stort at det ikkje blei tid til å telje i sjøfuglreservata i den ytre skjergarden. Vi prioriterte likevel teljingar i Gåsvær og Utvær i Solund kommune, da det er av særleg interesse å følgje utviklinga for toppskarv og teist i desse reservata etter at forvaltingsplanen for tare har lagt opp til at Utvær skal vere stengt for taretråling mens Gåsvær skal vere ope. Vi talte også opp Hovdefjell for å få eit inntrykk av utviklinga for gråmåsen, som er den arten som reagerte mest negativt på næringssvikten i 2003-2004. Håsteinen blei også undersøkt, som ein representant for dei større områda i ytre skjergard. Til saman blei 23 sjøfuglreservat talte opp i år. Sjøfuglane har i år funne fram til hekkeplassane i aukande tal, og alle artar av måsefuglar er registrert hekkande. Talet på fuglar ved hekkeplassane er likevel framleis klart mindre enn ved teljingar som blei gjennomførte i 1995 og 2000, og det er framleis berre ein mindre del av fuglane som ser ut til å legge egg. I eit gråmåsereir i Solund blei det funne fleire uspiste eksemplar av nålefisk, noko som tyder på at fuglane har problem med å finne eigna føde. Ternar blei påvist hekkande i fire av dei undersøkte reservata. Alle desse låg i indre kyststrøk, og har ikkje blitt undersøkte dei siste åra. Ut frå dei noko avgrensa undersøkingane som blei gjort i år, ser det ut til at situasjonen er merkbar betre for gråmåse og svartbak, sjølv om situasjonen enno ber klart preg av unntakstilstand med store tal ikkje-hekkande individ. Toppskarven har ved teljingane dei siste åra sett ut til å vere den arten som har vore minst påverka av næringsmangel, og teljingane i år viser framgang i dei undersøkte reservata. For teisten ser situasjonen ut til å vere som i fjor, dvs. stabil på eit lågt niva. Arten si utbreiing i fylket ser for tida ut til å vere konsentrert om ganske få område der den førekjem i bra bestandar, mens den tidlegare hadde ei vid utbreiing og gjekk lenger inn i den indre skjergarden. Ærfuglen har vore påfallande fåtallig langs kysten av Sogn og Fjordane ved teljingane dei siste åra, særleg gjeld dette hofuglar med ungar, men også for hofuglar generelt. Truleg blir teljingane gjennomført litt for tidleg til å få med større tal klekte ungekull, noko som tilsynelatande stadfestast av funn av rugande ærfuglar. Dei artane som etter alt å dømme har størst problem for tida, er ternar, sildemåse og fiskemåse. For dei to første er situasjonen kritisk, mens utviklinga for fiskemåsen ser ut til å vere positiv, særleg i indre strøk av kysten. Vi undersøkte ikkje dei beste områda for grågås i år, men ut frå det vi såg har bestandane truleg stabilisert seg etter auken dei siste tiåra. Lokalitetar med typiske fuglefjellsartar blei ikkje undersøkte i år, med unntak av Høg fjellet ved Stad, som stod tomt. Denne hekkeklassen er kjent for å vere liten og ustabil.	
Emneord 1. Sjøfuglar 2. Naturvern 3. Sjøfuglreservat 4. Sogn og Fjordane 5. Fiskeri	Ansvarleg Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Føreord

28.5.1993 blei det oppretta 57 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane. Det blei gjort ei omfattande kartlegging av sjøfuglområda i Sogn og Fjordane før dette (Godø 1983, 1984, 1991), og i etterkant av fredinga har det også blitt gjennomført teljingar i reservata (Godø 1995, 2000). Det har vore eit ønskemål å få oppdatert kunnskapen om sjøfuglane i fylket ut over dette, særleg med bakgrunn i at den siste teljinga (2000) var avgrensa til reservat i den midtre og indre delen av skjergarden, og heller ikkje omfatta alle kystkommunane i fylket. Arbeidet med ein forvaltingsplan for tare blei også framskunda i 2001/02, med fokus på i kva område taretråling skal vere tillate og i kva område slik aktivitet ikkje bør skje. Sjøfuglane og sjøfuglreservata kom sterkt i fokus under dette arbeidet. Det kom mellom anna klart fram at ein ikkje hadde god nok kunnskap om bestandssituasjonen i dei viktige sjøfuglreservata i den ytre skjergarden.

Stortingsmelding nr. 43 (1998-99) **Vern og bruk i kystsonen** seier at i naturreservat der hovudføremålet er å verne hekkelokalitetar for sjøfugl bør taretråling kunne tillatast, men det blir samtidig understreka at i hekkeområde for skarv og teist og i fjørfellingsområde "bør ein av føre-var grunnar vere spesielt varsam med å gi løyve til taretråling av omsyn til effektar tråling kan ha på slike verneverdiar." Ein viktig premiss for undersøkingane som er gjort var derfor å få oversyn over i kva reservat skarv og teist hekka, og kva område som skil seg ut som særleg viktige for desse artane.

På bakgrunn av dette har registreringane dei siste åra (2003, 2004 og 2005) skjedd med ein klar fokus på sjøfuglreservat i midtre og ytre del av skjergarden i Sogn og Fjordane. I 2003 blei 7 reservat i dei Selje, Vågsøy og Bremanger talte opp, i 2004 blei 27 reservat frå Bremanger og sørover undersøkte, og i 2005 blei det gjennomført teljingar i 36 av dei 57 sjøfuglreservata i fylket. I år har vi lagt vekt på å få talt opp dei reservata som ikkje har blitt undersøkte dei siste åra, dette gjeld særleg sjøfuglreservat i indre kyststrok og i fjordane. Totalt blei 23 sjøfuglreservat talte opp i år.

Mens teljingane i 2004 viste at sjøfuglane i Sogn og Fjordane berre i liten grad gjekk til hekking - og at dei få som prøvde neppe fekk mange ungar på vengene – såg situasjonen noko betre ut i fjor, i alle fall med tanke på talet fuglar som gjekk til hekking. Teljingane i år stadfester tilsynelatande den positive utviklinga bort frå "nullpunktet" i 2004, sjølv om vi berre i avgrensa omfang har fått sjekka dei største og viktigaste sjøfuglreservata i fylket.

Sjøfuglteljingane i Sogn og Fjordane blir gjennomførte som eit samarbeid mellom fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Statens Naturoppsyn.

Leikanger, 19.06.06

Tore Larsen
Miljøvern avdelinga,
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Innhald

Samandrag	6
Metodikk	7
Status for sjøfuglreservata	9
Artsvis vurdering	24
Diskusjon	30
Moglege årsaker til hekkesvikten i sjøfuglbestandane	30
Tiltak	32
Litteratur	34

Samandrag

Hekkebestandane av nesten alle sjøfuglartar i Sogn og Fjordane braut saman i 2003-2004 på grunn av næringsmangel. Truleg må det uregulerte overfisket av sil (tobis) ta skulda for samanbrotet, som skjedde til same tid i alle Nordsjølanda. Sjøfuglteljingar i 2005 stadfesta tilhøva som blei påvist i 2004, men med ei svak betring i form av større tal fuglar på hekkeplassane sjølv om talet på hekkande fuglar framleis var lite (sjå Larsen 2005b). Teljingane i år viser at den positive utviklinga vekk frå nullpunktet held fram, men det er enno langt fram til tilhøva i sjøfuglreservata slik dei var ved dei siste teljingane i 1995 og 2000.

Det blei i år lagt vekt på å undersøke dei sjøfuglreservata som ikkje har blitt talt opp dei siste åra. Dette gjeld først og fremst lokalitetar som ligg i den indre skjergarden og i fjordane, og som på grunn av lange transportetappar tar tid å besøke. Det tilgjengeleg tidsvindauget for gjennomføring av sjøfuglteljingane var i år avgrensa til ei veke, og på grunn av ein del vind den veka blei tidsforbruket til transport såpass stort at det ikkje blei tid til å telje i sjøfuglreservata i den ytre skjergarden. Vi prioriterte likevel teljingar i Gåsvær og Utvær i Solund kommune, da det er av stor forvaltingsmessig interesse å følgje utviklinga for toppskarv og teist i desse reservata etter at den nye forvaltingsplanen for tare har lagt opp til at Utvær skal vere stengt for taretråling mens Gåsvær skal vere ope. Desse to naboreservata er ganske like både i artsutval og naturtilhøve. Vi talte også opp Hovdefjell for å få eit inntrykk av utviklinga for gråmåsen, som er den arten som reagerte mest negativt på næringssvikten i 2003-2004. Håsteinen blei også undersøkt, som ein representant for dei større områda i ytre skjergard. Til saman blei 23 sjøfuglreservat talte opp i år.

Etter å ha sett tendensar til betring i fjor, stadfester teljinga i år ei positiv utvikling bort frå nullpunktet i 2004. Sjøfuglane har i år funne fram til hekkeplassane i aukande tal, og alle artar av måsefuglar er registrert hekkande. Talet på fuglar ved hekkeplassane er likevel framleis klart mindre enn ved teljingar som blei gjennomførte i 1995 og 2000, og det er framleis berre ein mindre del av fuglane som ser ut til å legge egg. Det blei også funne nålefisk (truleg stor havnål *Entelurus aequor*) i eit gråmåsereir ved Gåsvær; dette er fisk som er uspiseleg for fugleungar og tydar på at foreldra ikkje har klart å finne betre eigna kost. Terner blei påvist hekkande i fire av dei undersøkte reservata. Alle desse låg i indre kyststrøk, og har ikkje blitt undersøkte dei siste åra. Rapportar vi har fått inn tyder på at enkelte små ternekoloniar i fjordane har vore i aktivitet også dei siste par åra, og med tanke på at fjordpopulasjonane av fleire fiskestammar er klart skilte frå dei langs kysten og dermed truleg ikkje har vore råka av overfisket, er dette ikkje uventa.

Ut frå dei noko avgrensa undersøkingane som blei gjort i år, ser det ut til at situasjonen no er merkbar betre for **gråmåse** og **svartbak**, sjølv om situasjonen enno ber klart preg av "unntakstilstand" med store tal ikkje-hekkande individ. **Toppskarven** har ved teljingane dei siste åra sett ut til å vere den arten som har vore minst påverka av næringsmangel, og teljingane i år viser framgang i dei undersøkte reservata. For **teisten** ser situasjonen ut til å vere som i fjor, dvs. stabil på eit lågt niva. Arten si utbreiing i fylket ser for tida ut til å vere konsentrert om ganske få område der den førekjem i bra bestandar, mens den tidlegare hadde ei vid utbreiing og gjekk lenger inn i den indre skjergarden. **Ærfuglen** har vore påfallande fåtallig langs kysten av Sogn og Fjordane ved teljingane dei siste åra, særleg gjeld dette hofuglar med ungar, men også for hofuglar generelt. Truleg blir teljingane gjennomført litt for tidleg til å få med større tal klekte ungekull, noko som tilsynelatande stadfestast av fleire funn av rugande ærfuglar. Dei artane som etter alt å døme har størst problem for tida, er terner, sildemåse og fiskemåse. For dei to første er situasjonen kritisk, mens utviklinga for fiskemåsen ser ut til å vere positiv, særleg i indre strøk av kysten. Vi undersøkte ikkje dei beste områda for **grågås** i år, men ut frå det vi såg har bestandane truleg stabilisert seg etter auken dei siste tiåra.

Lokalitetar med typiske fuglefjellsartar blei ikkje undersøkte i år, med unntak av Høgfjellet ved Stad, som stod tomt. Denne hekkeplassen er kjent for å vere liten og ustabil. **Lunde** er ein fuglefjellsart som tidlegare hekka i Utvær. Dei siste åra er berre enkelte individ observerte, og i år var det ingen å sjå.

Metodikk

Sjøfuglreservata blei i 2006 talt opp av Tore Larsen frå Fylkesmannen si miljøvernavdeling, og Tore Gundersen frå Statens Naturoppsyn.

Teljingane blei som tidlegare i utgangspunktet gjort frå båt. Ilandstiging og reirteljing er tidkrevjande arbeid, og for å få talt opp reservata på nokolunde same stadium i hekketida er det nødvendig å avgrense tidsbruken. Ilandstiging er derfor først og fremst gjort der teljing frå båt erfaringsmessig ikkje gir eit godt resultat. I Sogn og Fjordane gjeld dette særleg for artane toppskarv og teist, som hekker skjult i bergsprekker og ur. Vidare er det nødvendig å gå i land på enkelte store, flate øyer for å få oversyn.

Statens Naturoppsyn sin båt blei nytta under teljingane. Båten er svært anvendeleg og gjer det mogleg å kome seg i land relativt lett der teljing frå dekk ikkje er tilstrekkeleg. Biletet er frå Ryggsteinen i 2005.

Dei fleste småøyer, holmar og skjer lar seg likevel telje opp med små feilmargar når observasjonane blir gjort frå båtar som kan ta seg inn over grunnene og kome til koloniane frå alle kantar. Dette er stadfesta ved kontrollsjekk gjennom ilandstiging på utvalde lokalitetar tidlegare. Der det blei gjort ilandstiging, er dette særskilt nemnt i omtalen av reservata i neste kapittel.

Målet med teljingane er å få data om hekkebestandane i dei 57 sjøfuglreservata i fylket. For å få eit best mogleg inntrykk av dei reelle hekkebestandane bør teljingane gjennomførast ikkje altfor seint i hekketida, og dette avgrensar det tilgjengelege "tidsvindauget" såpass mye at det berre er mogleg å gjere ei teljing i kvart reservat. Det ideelle tidspunktet for teljingar i Sogn og Fjordane er antakeleg mellom 10. juni og St. Hans.

Med 57 sjøfuglreservat spreidde over heile fylket er det vanskeleg å kome over alle på tilfredsstillande vis, og dei siste par åra har vi derfor sløyfa dei reservata som ligg isolerte og uhøveleg langt unna alle andre (i praksis inne i fjordane). I år la vi vekt på å få talt opp desse meir avsidesliggande reservata. Den ekstra tidsbruken dette førte til i reine transportetappar blei ytterlegare auka på grunn av mye vind og dårlege vertilhøve som kraftig reduserte marsjfarta. Vi fekk derfor berre talt opp 23 sjøfuglreservat i år. Av dei viktige reservata i ytre strok talte vi opp Håsteinen i Askvoll og Gåsvær og Utvær i Solund, som alle er av særskilt interesse i samband med forvaltingsplanen for tare. Gåsvær og Utvær er i forvaltingsplanen høvesvis ope og stengt for taretråling, og fordi desse naboreservata er ganske like både i artsutval og naturtilhøve er det av stor forvaltingsmessig interesse å følgje utviklinga nøye i åra som kjem.

Under teljingane står observatøren så høgt som mogleg på båten for å få godt oversyn (i praksis på sida av styrehuset, observasjonshøgde ca. 3 meter). Observasjonane blir noterte på kart mens båten går for sakte fart gjennom reservatet. Kvar holme blir runda ein gong, evt. rundar ein grupper av holmar

og skjer dersom farvatnet er svært grunt. Alle artar blir talt opp, med unntak av små sporvefuglar, og følgjande blir notert:

Alle artar:	Tal individ
	Tal rugande individ eller reir
Ærfugl:	Tal hannar og hoer
	Talet på ungekull, og tal ungar i kvart kull
Grågås:	Talet på ungekull, og tal ungar i kvart kull
Toppskarv:	Tal ungfuglar

Observatørane noterer det dei konkret ser, slik at eventuelle tolkingar/vurderingar kjem i tillegg til dei reelle tala. I ettertid kan ein gjere ei vurdering av talet på hekkande par, m.a. ut frå åtferda til fuglane. I teksten viser omgrepet "hekkebestand" til den delen av ein populasjon som faktisk går til hekking, og omfattar såleis ikkje ungfuglar eller andre individ som ikkje hekkar, men som likevel kan opphalde seg i området.

Ved ilandstiging i toppskarvkoloniane blei alle reir av året noterte, og om dei var tome eller hadde innhald (egg/ungar). På grunn av dei små og sårbare hekkebestandane dei siste åra, og nærvære av eventuelle svoltne svartbak og gråmåse, blei tida på land avgrensa så langt som mogleg ved at observatøren heldt seg i rørsle og unngikk lengre opphald i nærleiken av reir. Aktiv reirleiting blei avgrensa til toppskarv, vi leita t.d. ikkje etter måsereir på annan måte enn at dei vi tilfeldig kom over under skarveteljinga blei notert. Det blei ikkje drive ringmerking under teljingane.

Ved ilandstiging på større hekkeplassar for teist viste det seg at teistane flokka seg på vatnet og låg stille mens dei tilsynelatande avventa situasjonen, slik at arten kunne teljast utan å måtte drive aktiv reirleiting.

Med berre ei teljing i kvart reservat er metoden svak når det gjeld artar i fuglefjell (særleg alkefuglar), der ein helst bør ha fleire teljingar gjennom rugetida for å få rimeleg sikre overslag av hekkebestanden. Tid og ressursar tillet dessverre berre ein omgang med teljing i reservata. Det er dermed heller ikkje mogleg å vurdere hekkesuksess (talet på flygedyktige ungar i høve til talet på par som går til hekking) i detalj, da dette krev relativt tett oppfølging av koloniane med fleire besøk utover hekkesesongen.

Metodane som er beskrivne her ligg truleg nær opp mot dei som blei brukt av Godø i 1994, 1995 og 2000, sjølv om metodikken ikkje er skildra i detalj i rapportane (Godø 1995, 2000). Ved teljingane i 1983 og 1984 blei det gjort ilandstiging i fleirtalet av reservata der dette var mogleg, men elles ser teljingane ut til å ha blitt gjennomført på same måte også da. (Godø 1983, 1984).

Merknad om tal hekkande måsar:

1) Observasjon av rugande fuglar

For dei fleste områda blir det i omtalen oppgitt kor mange fuglar som er observert rugande. Dette gjeld særleg måsane, og desse tala gjeld observasjonar frå båt. Enten gjeld talet kor mange måsar som faktisk blei talte opp som rugande (i små koloniar), eller det skriv seg frå overslag over kor stor andel av fuglane som låg på reir under den fortløpande teljinga av enkeltindivid (i store koloniar). Det blei i dei fleste tilfelle ikkje gjort ilandstiging og reirteljing, slik at det verkelege talet på måsereir kan vere noko høgare – særleg for gråmåse som generelt reagerer på båtar ved å reise seg frå reiret på lenger avstand enn svartbaken. Vi avpassa likevel observasjonsavstanden slik at det berre i liten grad såg ut til at rugande fuglar reiste seg. Fuglar med dunungar blei også rekna som "rugande".

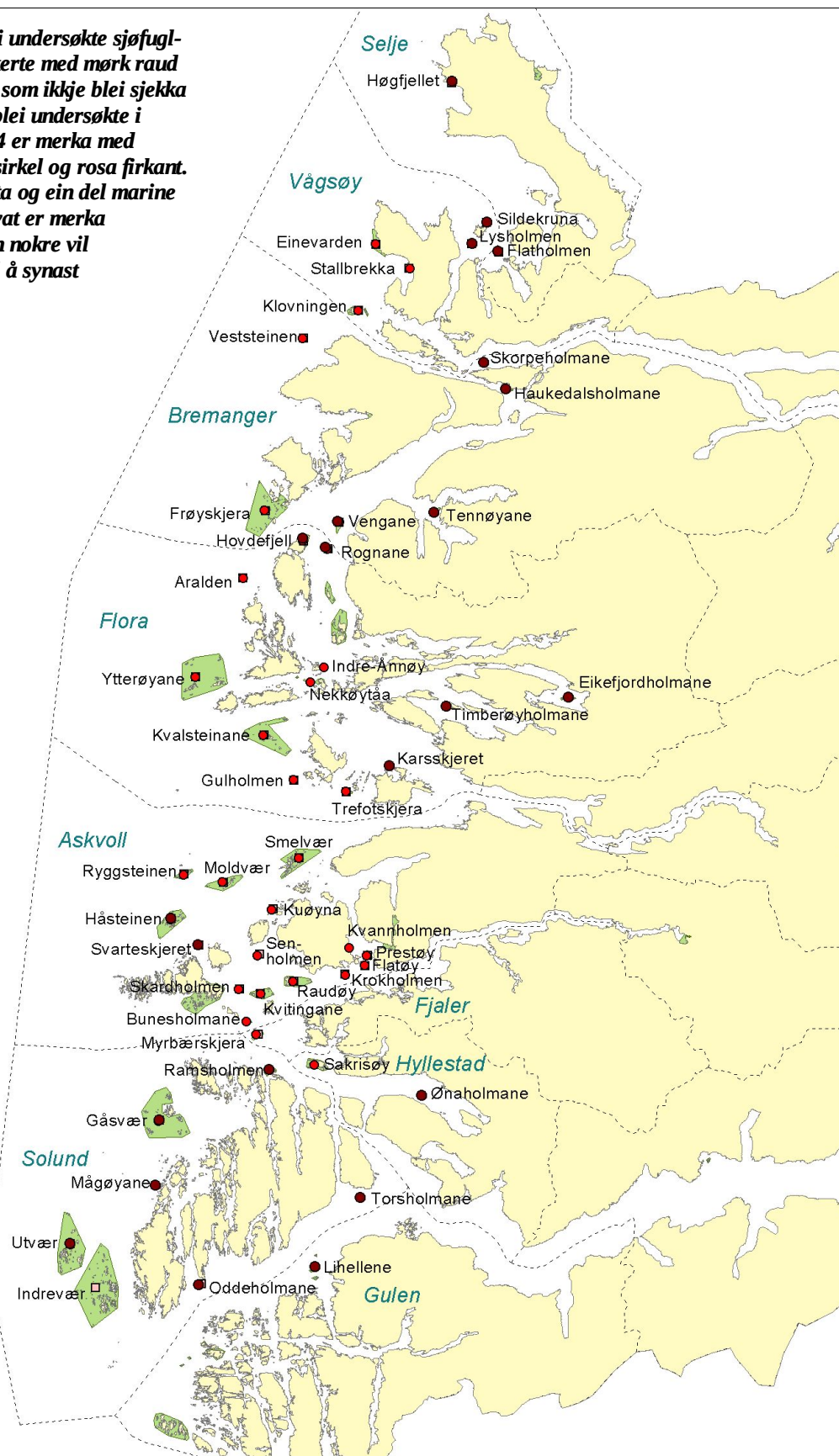
2) Teljing av reir ved ilandstiging

For øyer med ilandstiging er det i tillegg oppgitt kor mange måsereir som blei funne, men merk at dette talet berre seier kor mange reir som meir eller mindre tilfeldig blei funne under reirleiting etter skarv. Talet er dermed i alle tilfelle under det reelle (men i den situasjonen måsebestandane har vore i dei siste åra er det jo i seg sjølv interessant å få uomtvisteleg fastslått at fuglane faktisk går til hekking).

Status for sjøfuglreservata

Dei undersøkte reservata blir i det følgjande gitt ei kort omtale, inkludert påvist hekkande sjøfuglartar. Resultat frå tidlegare registreringar er tatt med for å gi eit inntrykk av utviklinga i hekkebestandane, fortrinnsvis dei siste 10 åra. Alle tal viser til individ, dersom ikkje anna er nemnt.

Kartet viser dei undersøkte sjøfuglreservata markerte med mørk raud farge. Område som ikkje blei sjekka i år, men som blei undersøkte i 2005 eller 2004 er merka med høvesvis raud sirkel og rosa firkant. Sjøfuglreservata og ein del marine våtmarksreservat er merka med grønt, men nokre vil vere for små til å synast på kartet.

Høgfjellet

Eit lite fuglefjell ytst på Stad. Påvist hekkande artar er havhest, toppskarv, krykkje, gråmåse og svartbak.

- 3.6.94 blei det registrert 3-4 par havhest, og nokre få par toppskarv og teist.
- 1.6.00 blei det under dårlege vêrforhold sett om lag 15 havhest (ind.) i området, og om lag 25 par av toppskarv, 1 storjo, og ca. 500 hannar av ærfugl.
- 13.7.03 blei det registrert 5 toppskarvreir, og 1 teist på sjøen. Nord for reservatet blei det ved Storebogen talt 3 toppskarvreir og 10 teist på sjøen, og på Buholmen 20 toppskarv på hekkeplass, 40 gråmåse/svartbak, 10 teist på sjøen og 20 ærfugl.

Registrering 15.6.06, frå 08:45:

Toppskarv	3
Gråmåse	2
Fiskemåse	1

Kommentar: Vi såg ingen teikn til hekking i området. Fuglane sat på eit svaberg ned mot sjøen, eller låg på vatnet. Godø (1991) omtaler lokaliteten som eit lite fuglefjell der ”hekkebestanden har vore noko vekslende”, og at det er mest interessant på grunn av hekkebestanden av krykkje. I perioden 1978-82 hekka krykkje med 100-150 par, men det er ikkje påvist hekking ved seinare teljingar. Andre måsar har berre hekka i nokre få par år om anna. For tida er Høgfjellet av liten verdi for sjøfugl, men når/dersom krykkje og havhest kjem over dei problema dei for tida har på Vestlandet, kan det igjen bli ein interessant lokalitet.

Flatholmen

Ein flat holme med fin gras-/strandeng, med sauebeite. Tradisjonell hekkelokalitet for måsefuglar og viktig trekklokalitet for grågås (beite). Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, sildemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, myrsnipe, vipe og småspove.

- 4.6.94 blei hekkebestanden av gråmåse vurdert til 75 par, svartbak 90 par, og sildemåse 50 par. Dessutan 6 par tjeld, 3 par grågås og 75 ærfugl (ind., derav fleire hoer med dunungar).
- 1.6.00 vart det registrert ca. 50 par av sildemåse, 100 par gråmåse, ca. 100 par svartbak, 25 par fiskemåse, 30 ærfugl (ind.), av desse 14 hoer med ungar, dessutan m.a. 15 grågås (mogleg hekking) og 3 par tjeld.
- 13.7.03 blei det talt opp 3 toppskarv (kvileplass), 43 grågås (+ 6 ungar), 133 kanadagås (1 truleg rugande), 21 ærfuglar (2 hannar) + 1 unge, 6 tjeld, 82 svartbak, 80 gråmåse, 2 sildemåse, 11 fiskemåse, 2 krykkje (ungfuglar) og 4 skjerpiplerke. På strekninga Flatholmen-Flatraket blei 50 ærfugl og 5 sjørre talt opp på sjøen.

Registrering 14.6.06, frå 18:00:

Toppskarv:	2 (kvileplass)
Grågås:	36
Canadagås:	95
Ærfugl:	15 (3 hoer)
Tjeld:	6
Svartbak:	85 (om lag 20 rugande)
Gråmåse:	169 (om lag 40 rugande)
Sildemåse:	5
Fiskemåse:	18
Kråke:	1

Kommentar: Talet på rugande svartbak og gråmåse er gjort ut frå observasjon av at rundt kvar fjerde fugl av desse artane låg på reir. Det blei ikkje gjort ilandstiging og reirteljing, slik at talet på reir kan vere noko høgare – særleg for gråmåse som generelt reagerer på båtar ved å reise seg frå reiret på lenger avstand enn svartbaken. Vi avpassa likevel observasjonsavstanden slik at det berre i liten grad såg ut til at fuglane gikk av reiret, så tala illustrerer nok i stor grad det reelle talet på reir.

Raudnebbterne blei registrert med 5 par i 1984. Arten har ikkje blitt registrert ved seinare teljingar.

Sildekruna

Ein holme/halvøy nord på øya Silda, med rik flora. Spesielt viktig som hekkelokalitet for gråmåse (ein av dei største koloniane i fylket), men også for fleire andre kyst- og sjøfuglartar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, gravand, tjeld, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne, teist, vipe og småspove. I 1990-åra var det eit aukande problem med attgroing av lauvtre. Mye av krattskogen blei rydda i 1999, men det er framleis sterk tilvekst av lauvtre frå rotskot.

- 3. og 14.6.94 blei det talt opp om lag 350 par gråmåse på sjølve Sildekruna, i tillegg til 4-500 par på NV-sida av Silda. Elles om lag 75 par svartbak, 15 par tjeld, 3 par sandlo, 1 par myrsnipe, 4 par storspove og 25 ærfuglhoer, fleire med dunungar.
- 1. og 14.6.00 blei det talt opp om lag 400 par gråmåse på Sildekruna, i tillegg til 300 par på nordre Silda. Svartbak ca. 50 par. Av andre artar blei det observert 7 toppskarv (ind.), opptil 6 par grågås (av desse var det sannsynleg hekking av minst 3 par), 28 kanadagås (ind.), ærfugl ca. 450 (mest hannar) og 27 hoer med årsungar, tjeld 6 par, siland 2 par, myrsnipe 1 par, raudstilk 2 par, strandsnipe 1 par, storspove 1 par (hekking), tjuvjo 1 par og 5 teist på sjøen (hekking sannsynleg).
- 13.7.03 blei det talt opp 6 grågås, 28 ærfuglhoer (fire kull, 1+4+4+4 ungar), 4 tjeld, 2 storspove, 3 småspove (trekk), 71 svartbak, 379 gråmåse, 2 fiskemåse, 2 teist på sjøen og 3 skjerpiplerke.

Registrering 14.6.06, frå 18:55:

Toppskarv:	6 (kvileplass)
Tjeld:	1
Svartbak:	66
Gråmåse:	509
Fiskemåse:	8

Kommentar: Sildekruna blei ikkje talt opp i 2004 da sjøfuglbestandane var på eit historisk lågmål på Vestlandet, men resultatet frå i år stadfester i alle fall at lokaliteten er blant dei viktigaste hekkeplassane for gråmåse i fylket, og at arten er på veg tilbake frå nullpunktet. Det er likevel eit godt stykke igjen før hekkebestanden når gamle høgder. Teljingane blei gjort frå båt i grov sjø som særleg på vestsida gjorde det vanskeleg å få godt inntrykk av kor stor del av måsane som låg på reir, men truleg kan talet på hekkande par ligge på 100-150 gråmåse og bortimot 20 svartbak.

Sørsida av Sildekruna er i ferd med å gro igjen av lauvskog, berre 6-7 år etter siste rydding. Raudnebbterne blei registrert med 90 reir i 1984. Arten har ikkje blitt registrert ved seinare teljingar.

Lysholmen

Ligg i nordre Ulvesund, ut mot Sildegapet. Vegetasjonen er prega av strandeng.

Viktig hekkeplass for måsefugl, har hatt den største sildemåsekolonien i Nordfjord. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, sildemåse og gråmåse.

- 4. og 14.6.94 blei det talt opp om lag 40 ærfugl (hoer, fleire med dunungar), 2 par grågås, om lag 160 par gråmåse og 45 par svartbak.
- I 1995 blei det talt opp 1 par grågås med dunungar, om lag 150 par gråmåse og 30-40 par svartbak.
- 1. og 14.6.00 blei det talt opp om lag 35 par sildemåse, 30 par gråmåse og 60 par svartbak. 14.6. om lag 300 ærfugl (mest hannar, jfr. teljingar på Sildekruna den 1.6.2000). Andre artar: Storskarv 2 ind., toppskarv 14 ind. og grågås 4 par (hekking sannsynleg), tjeld 2 par og 2 teist på sjøen.
- 13.7.03 blei det talt opp 15 grågås (14 på sjøen), 15 ærfugl (1 hann, to kull 1+3 ungar), 1 siland ho, 4 tjeld, 54 svartbak, 15 gråmåse, 3 fiskemåse, 8 teist på sjøen og 2 skjerpiplerke.

Registrering 14.6.06, frå 18:35:

Toppskarv:	30 (kvileplass)
Grågås:	6
Ærfugl:	11 (4 hoer, eitt kull dunungar)
Tjeld:	4
Svartbak:	63 (om lag 20 rugande)
Gråmåse:	42 (15-20 rugande)
Sildemåse:	10
Fiskemåse:	27

Kråke:

1

Kommentar: Sildemåsen blei ikkje observert i 1994 og 1995, men var tilbake med 35 par i 2000. Ikkje registrert i 2003, men 10 individ i år. Markert tilbakegang også for gråmåsen frå rundt år 2000, og framleis er talet på gråmåse lågare enn svartbak. Svartbaken har vore meir stabil enn dei andre måsane gjennom alle teljingane, men dette seier nok lite om sjølve hekkeresultata dei siste åra.

Skorpeholmane

To holmar og nokre mindre skjer nær munningen av Nordfjorden. Hekkeplass for måsefugl, men sterkt tilgroing med buskfuru og lauvtre dei siste ti åra. Av påvist hekkande artar kan nemnast hegre, ærfugl, siland, vipe, tjeld, steinvendar, fiskemåse, svartbak og makrellterne.

- 13.6.94 blei det talt opp 18 hegrereir, 1 par grågås, 8 silandhoer, om lag 150 ærfugl, fleire av desse hoer med dunungar (fleire reir blei også funne), 25 par gråmåse og 18 par svartbak.
- 1. og 15.6.00 blei det talt opp 3 toppskarv, 18 grågås (hekking), 18 ærfuglhoer (14 av desse med dunungar), 2 par siland, 2 par tjeld (hekking), 1 par storspove, 5 par gråmåse, ca. 30 par svartbak og 20 par fiskemåse.
- 14.6.05 blei det talt opp 2 toppskarv på kvileplass + to flygande aust, 5 ærfugl, 6 tjeld, 3 gråmåse (1 rugande) og 23 svartbak (4 rugande).

Registrering 14.6.06, frå 17:00:

Grågås:	3
Ærfugl:	4 (hoer)
Siland	2
Tjeld:	2
Svartbak:	35 (12 rugande)
Gråmåse:	6 (2 rugande)
Fiskemåse:	2
Kråke:	1

Kommentar: Hegrekolonien frå 94 ser ut til å ha flytta over til Haukedalsholmane på sørsida av Rugsundøy. Det blei i 1982 talt opp 60 par makrellterne, men desse har ikkje hekka ved seinare teljingar. Talet på hekkande fuglar har gått sterkt tilbake, noko som kan skuldast både attgroing med skog og generelt dårlege næringstilhøve dei siste åra.

Haukedalsholmane

Tre holmar og nokre mindre skjer sør for Rugsundøy. Holmane er prega av attgroing med gran, buskfuru og lauvtre. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, stokkand, sildemåse, gråmåse, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 13.6.94 blei det talt opp 1 par grågås, 120 ærfugl (fleire hoer med dundungar), 12 siland, 3 par tjeld, 1 par raudstilk, 10 par svartbak og 20-25 par gråmåse.
- 12.6.00 blei det talt opp 15-20 hegrereir, 24 ærfuglhoer (6 med ungar), 4 par tjeld, 10 par gråmåse og 150 par fiskemåse.
- 14.6.05 blei det talt opp 21 hegrer (hekking), 1 grågås, 16 ærfuglhoer, 8 tjeld, 21 svartbak (3 rugande ind. sett), 33 fiskemåse (6 rugande ind. sett) og 2 kråker.

Registrering 14.6.06, frå 16:25:

Toppskarv:	2
Hegre:	5 (hekking)
Ærfugl:	13 (12 hoer)
Tjeld:	2
Svartbak:	31 (11 rugande)
Fiskemåse:	2 (2 rugande)
Kråke:	1

Kommentar: Reira i hegrekolonien var vanskelege å telje frå sjøen. Bartrea er så tettvaksne at berre 3 reir kunne skimast, men talet på reir var truleg 5-10. Talet på måsar har variert mye frå år til år, på same måte som artsutvalet. Det har blitt registrert opptil 110 par gråmåse i reservatet (1984) og 150 par fiskemåse (2000), noko som verkar utruleg i dag på grunn av skogen på holmane.

Som i dei fleste andre reservata ser vi ei svak betring i talet på hekkande måsar, med unntak for fiskemåsen som ikkje ser ut til å ta del i den positive utviklinga i same grad.

Tennøyane

To graskledde øyar i Bremanger kommune der fjordarmene Midtgulen og Nordgulen møtast. Øyane ligg kloss i kvarandre og er begge på rundt 70 dekar. Øyane er særleg av verdi som hekkeplass for måsar, men av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, vipe, småspove, raudstilk, fiskemåse, hettemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- 12.6.94 blei det talt opp 2 par grågås (hekking), 60 ærfugl (fleire hoer med ungar), 12 par tjeld, 40 par svartbak, om lag 100 par gråmåse og 40-50 par fiskemåse.
- 3.6.95 blei det talt opp 3 par grågås med dunungar + 12 vaksne, 40 ærfugl (fleire hoer med ungar), 8-10 par tjeld, om lag 50 par svartbak, 50-60 par gråmåse og om lag 50 par fiskemåse.
- 2.6.2000 blei det talt opp om lag 20 grågås (hekking), 24 ærfugl (21 hoer), 4 par tjeld, storspove, om lag 30 par svartbak, 120 par gråmåse og om lag 25 par makrellterne.

Registrering 14.6.06, frå 15:20:

Ærfugl:	3 (2 hoer)
Tjeld:	5 (+2 dunungar sett)
Heilo:	1
Svartbak:	48 (9 rugande)
Gråmåse:	148 (48 rugande)
Fiskemåse:	31 (9 rugande)
Kråke:	1

Kommentar: Teljingane stadfester at gråmåsen etter nokre svært vanskelege år er på veg tilbake som hekkfugl i Sogn og Fjordane. Tennøyane er framleis i bra tilstand som hekkeområde, men på delar av øyane begynner røsslyngen å bli grovvaksen og lite eigna for sjøfugl.

Vengane

Ei samling låge holmar og skjer i Frøysjøen, med lite jordsmonn men til dels frodig vegetasjon på dei største. Av påvist hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- Undersøkt i 1994/95, men ikkje omtalt i rapporten (Godø 1995)
- 9.6.00 blei det talt opp 16 ærfuglhoer med ungar, dessutan grågås, tjeld, gråmåse og svartbak. Vanskelege vêrtilhøve hindra ilandstiging.
- 21.6.04 blei det talt opp 1 par grågås m/dunungar, 7 ærfuglhoer med tils. 5 dunungar, 13 tjeld, 2 spove (småspove?), 1 strandsnipe, 9 fiskemåse (5 rugande), ca. 15 gråmåse (3 rugande), ca. 40 svartbak (1 rugande), og 3-4 kråke.
- 14.6.05 blei det talt opp 22 grågås, 3 ærfugl (1 hann), 11 tjeld, 4 fiskemåse (alle rugande), 12 gråmåse (2 rugande), om lag 80 svartbak (30 rugande), 1 teist og 1 kråke.

Registrering 14.6.06, frå 14:50:

Grågås:	37 (+ eit kull på 6 ungar)
Tjeld:	7 (+2 forfølgde av vandrefalk)
Svartbak:	92 (30 rugande)
Gråmåse:	16 (6 rugande)
Fiskemåse:	6
Kråke:	2

Kommentar: I 1981 hekka m.a. 30 par fiskemåse, 4 par gråmåse, 78 par svartbak, 15 par makrellterne, 10 par raudnebbterne og 4 par teist. I 1984 var tala tilsvarende, med unntak av at det ikkje blei registrert fiskemåse og raudnebbterne. Generelt har hekkebestanden gått ned sidan då, men ikkje dramatisk sett på bakgrunn av naturlege variasjonar i små bestandar. For måsane sin del har situasjonen betra seg i høve til samanbrotet i 2004, og synast å vere på veg til eit "normalt" nivå – med unntak for fiskemåse og ternar.

Rognane

Rognane er ei samling små skjer i fjorden mellom Hovden og fastlandet. Tradisjonell hekkeplass for måsefuglar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, fiskemåse, svartbak, makrellterne og raudnebbterne.

- 6.6.94 blei det talt opp om lag 20 ærfugl (hoer, fleire med dunungar), 4 par tjeld, 2 par steinvendar og om lag 10 par svartbak.
- 3.6.95 blei det talt opp 1 toppskarv, 2 par tjeld, 10 par fiskemåse og 12 par svartbak.
- 8.6.00 blei det talt opp 6 grågås, 16 ærfuglhoer (med 2-6 ungar) og 1 hann, 1 par tjeld, om lag 20 par svartbak og 3 teist på sjøen.
- 21.6.04 blei det talt opp 2 ærfuglhoer, 2 tjeld, 4 svartbak (+ ein dununge), 1 fiskemåse og 1 kråke.
- 14.6.05 blei det talt opp 1 toppskarv, 4 grågås, 4 tjeld og 3 svartbak (1 rugande)

Registrering 14.6.06, frå 14:30

Toppskarv	4
Tjeld	4
Svartbak	3
Fiskemåse	1

Kommentar: Eit lite område og dermed litt meir ustabilt enn dei større reservata. Lite artar og lite individ, i år som i fjor. Ternar hekka i ein blandingskoloni på 40 par seinast ved teljinga i 1984, men har ikkje blitt registrert dei siste ti åra.

Hovdefjell

Består av Nord-Hovden og Kroksøyene. Området er ein av dei største gråmåsekoloniane i Sør-Norge. Av andre registrert hekkande artar kan nemnast grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, svartbak, sildemåse, tjuvjo og teist.

- 7.-8.6.94 blei det talt opp 2 par grågås (med 3 og 6 dunungar), 15 ærfugl (fleire med dunungar), 6 par tjeld, 1 par steinvendar, 20-25 par svartbak om lag 1000 par gråmåse.
- 4.6.95 blei det talt opp 6 par grågås med dunungar (2-4), om lag 25 ærfuglhoer (fleire med dunungar), 12 par svartbak og om lag 1200 par gråmåse.
- 8.-9.6.00 blei det talt opp 6 par grågås (2 par med årsungar), 14 ærfuglhoer (med ungar) og 3 hannar, 3 par tjeld, om lag 100 par svartbak, om lag 1500 par gråmåse (til saman på Nord-Hovden og Kroksøya) og 8 teist.
- 21.6.04 blei det talt opp 1 ærfugl hann, 1 par grågås, 2 havørn (ein vaksen), 12 tjeld, 48 gråmåse, om lag 25 svartbak (ein dununge), og 2 oter.
- 14.6.05 blei det talt opp 2 toppskarv, 1 hegre, 8 grågås, 1 havørn (ungfugl), 2 kongeørn (ungfuglar), 9 tjeld, om lag 95 gråmåse (10-12 rugande), 19 svartbak (4 rugande) og 1 fiskemåse.

Registrering 14.6.06, frå 13:20

Nord-Hovden: Grågås 12, tjeld 2, svartbak 9, gråmåse 317. Vesle Kroksøy: Siland 2, tjeld 1, svartbak 8 (4 rugande), gråmåse 4 (2 rugande), fiskemåse 4 (2 rugande). Store Kroksøy: Canadagås 3, svartbak 26 (2 rugande), gråmåse 105, ramn 1.

Hovdefjell samla:

Grågås	12
Canadagås	3
Siland	2
Tjeld	3

Gråmåse	ca. 420 (om lag 170 rugande)
Svartbak	43 (10-15 rugande)
Fiskemåse	4 (2 rugande)
Ramn	1

Kommentar: Gråmåsekolonien oppover grasbakken på Nord-Hovden blei kolonisert igjen i år, etter å ha stått tom dei to siste åra. Nedgangen i hekkebestanden har vore dramatisk etter 2000, da det hekka om lag 1500 par i reservatet. Ringmerking av gråmåseungar i kolonien (gjort av Vidar Seim i fleire år), viser at nedgangen har skjedd sidan 2001: 1997 ca. 120 ungar merkte, 1998 63 ungar merkte, 1999 89 ungar merkte, 2000 106 ungar merkte, 2001 6 ungar merkte, 2003 2 ungar merkte, 2004 0 ungar. Ringmerkaren fann om lag 25 reirgroper i 2004, men det såg ikkje ut som det hadde vore ungar i nokre av dei. Det blei ikkje gjort ilandstiging i reservatet i 2005 eller i år.

Det sat berre 4 gråmåsar i grasbakken ved teljinga i fjor, mens talet i år var rundt 300. Merk likevel at ein firedel av gråmåsane i reservatet blei talt på Store Kroksøy, og at talet på individ av denne arten framleis berre er 10% av det den var så seint som i 2000.

Eikefjordholmane

Tre holmar inst i Eikefjorden aust for Florø. Grunt jordsmonn, men frodig grasvegetasjon. Vinteren 1999/2000 blei det rydda krattskog på Notaholmen. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, siland, tjeld, raudstilk, strandsnipe, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 8.6.94 blei det registrert 2 par canadagås med reir, 1 ærfuglreir, 33 siland, 24 tjeld, 12 gråmåse, 160 par fiskemåse og 50 par makrellterne.
- 8.6.00 blei det talt opp 3 par grågås (hekking), 12 ærfuglhoer med ungar, 10 siland (1 reir med 12 egg), 7 par tjeld, 10-12 par svartbak, 275 par fiskemåse, 3 hettemåse og 30-40 par makrellterne.

Registrering 14.6.05, frå 10:40

Middagsholmen: Siland 3, svartbak 1, fiskemåse 47 (19 rugande), terne 4 (1 rugande). Notholmen: Grågås 2, siland 9, tjeld 1, svartbak 10 (4 rugande), gråmåse 2 (1 rugande), fiskemåse 62 (28 rugande) og makrellterne 48 (16 reir). Kvalvikholmen: Grågås 10 (2 par med 4 ungar kvar, og 1 med 4 ungar på sjøen), siland 3, tjeld 5 (1 par med 2 dunungar), vipe 1 (aggressiv), svartbak 1 par og fiskemåse 11 (4 reir).

Eikefjordholmane samla:

Grågås	12 (+ 3 kull med 4 dunungar kvar)
Siland	15
Tjeld	6 (+ kull med to dunungar)
Vipe	1
Svartbak	13 (4-5 rugande)
Gråmåse	2 (1 rugande)
Fiskemåse	120 (51 rugande)
Makrellterne	48 (16 rugande)

Kommentar: Middagsholmen var tilgrodd med furu og einer på den austlege delen, og dermed berre delvis eigna som hekkeplass. På Kvalvikholmen gjekk tre geiter og beita, slik at tilhøva for fuglane såg svært gode ut – men holmen ligg kloss opp mot land og busetnad. Notholmen var i bra tilstand.

Eikefjordholmane under eitt hadde i år ein god bestand av fiskemåse med tanke på kor dårlege hekkesultat det har vore langs kysten dei siste åra. Hekkande ternar har også blitt eit særstykke i Sogn og Fjordane, i alle fall langs den ytre kyststripa. Det blei ikkje observert hekkande ternar i fylket verken i 2003, 2004 eller 2005, men i år er første gong sidan 2000 at sjøfuglreservata i indre kyststrokk er sjekka, og sannsynlegvis har det hakka ternar her også i dei dårlegaste åra.

Timberøyholmane

To små holmar i Høydalsfjorden søraust for Florø, med lite jordsmonn, men der dette finst er det planta ut buskfuru for fleire år sidan. Viktig hekkeplass særleg for måsar. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, svartbak, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 8.6.94 blei det talt opp 2 par tjeld, om lag 15 par fiskemåse og om lag 30 par makrellterne.
- 8.6.00 blei det talt opp 9 ærfuglhoer (med egg/ungar), 1 silandreir, 3 par tjeld, 3 par svartbak, 10-12 par fiskemåse og 1 steinkobbe.

Registrering 14.6.05, frå 09:52

Ærfugl	1 hann
Tjeld	1
Svartbak	2 (1 rugande)
Fiskemåse	25 (10 rugande)
Raudnebbterne	6 (1 reir)

Kommentar: To fiskemåsar sat kvar for seg på den austlegaste av holmane, som elles ikkje såg ut til å vere i bruk. Om lag halve holmen var kledd av furuskog og grov røsslyng. Midt på den vestre holmen var eit parti furu og rognebuskar. Elles såg hekkebestanden ut til å ligge på "normalen" for dei siste ti åra – med dei variasjonane som små lokalitetar naturleg pleier å vise. Terner hekka, men dessverre ikkje i nemneverdig tal.

Karsskjeret

Eit lite skjer like nord for Svanøy, utan nemneverdig vegetasjon. Først og fremst av verdi for terner, men elles er også fiskemåse og tjeld registrert.

- 11.6.94 blei det talt opp 1 par svartbak, 1 par tjeld og 3 ærfuglhoer med dunungar.
- 5.5.95 blei det talt opp 1 par svartbak, 1 par tjeld og 5 ærfuglhoer.

Registrering 14.6.05, frå 09:25

Svartbak	1 par (reir med 3 dunungar)
Terner	65 (16 reir, 11 med egg)

Kommentar: Ilandstiging. Dette var den første kontrollerte ternekolonien i Sogn og Fjordane på seks år, og i iveren gløymte observatøren å artsbestemme ternene. Godø (1991) oppgir at det har hekka opptil 200 par i blandingskoloni av raudnebbterne og makrellterne på Karsskjeret og Naustholmen 500 meter søraust. Karsskjeret er så lite at det neppe er plass til meir enn maksimalt 100 ternereir. Det blei 20.6.83 funne 51 reir, og 12.6.84 om lag 80 reir, mest raudnebbterne.

Håsteinen

Det største av dei tre øygruppene i ytre nordre Askvoll, med om lag 50 øyer, holmar og skjer. Mye fjell i dagen og lite lausmasse, men stadvis frodig vegetasjon. Hekkeplass for mange artar av sjøfuglar, og eit svært viktig myte- og vinterområde for skarv og marine dykkender. Av påvist hekkande artar kan nemnast toppskarv, grågås, gravand, ærfugl, tjeld, vipe, steinvendar, fiskemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, tjuvjo og teist.

- 13.6.95 blei det talt opp om lag 60 grågås + 11 par med dunungar (2-5), 10 par tjeld, 2 par steinvendar, 1 par raudstilk, om lag 30 par svartbak, 1 par tjuvjo, 120 par raudnebbterne (to koloniar) og 10 teist.
- 28.6.04 blei det registrert om lag 160 toppskarv, 105 grågås, 350 ærfugl, 11 siland, 6 tjeld, 2 tjuvjo, 3 fiskemåse, 35 gråmåse, 1 sildemåse, om lag 45 svartbak, om lag 65 terne (ikkje hekkande), 1 alke, 6 lunde, 1 kråke og 5 steinkobbe.
- 17.6.05 blei det talt opp 25 toppskarv, om lag 115 grågås, 2 ærfugl, 1 siland, 11 tjeld, 1 tjuvjo, 18 fiskemåse, 15 gråmåse, 5 sildemåse, 64 svartbak og 39 steinkobbe.

Registrering 14.6.05, frå 07:55

Botnaskjeret: Tjeld 2, svartbak 1, gråmåse 1, fiskemåse 4. På skjer mot NV 1 steinkobbe. Lambholmen (+ holmar): Svartbak 15, gråmåse 5. Kvannskjeret: Svartbak 16 (5 reir), gråmåse 4, sildemåse 1, fiskemåse 4. Bolten: Svartbak 4, fiskemåse 2. Kalvøyna og skjer mot S: Svartbak 2, kråke 1. Andersøyna – Hellersøyna – Gaulen: Grågås 16, ærfugl 16 hannar, siland 1, tjeld 2, svartbak 76 (14 rugande), gråmåse 24 (4 rugande), sildemåse 2, fiskemåse 3. Draget, "hovudøya" og holmane rundt: Svartbak 6.

Håsteinen samla:

Grågås	16
Ærfugl	16 hannar
Siland	1
Tjeld	4
Fiskemåse	13
Gråmåse	34 (5 rugande)
Sildemåse	3
Svartbak	120 (31 rugande)
Steinkobbe	1

Kommentar: Området blei omtalt som "uventat livlaust" etter teljinga i fjor, og ut frå tala aleine ser det endå meir livlaust ut i år. Her må det bemerkast at på grunn av vind og bølger frå NV var det vanskeleg å telje nordvestsida av reservatet (Skarveskjera-Kroken og utsida av dei sentrale øyene.) Her blei det talt ein del fugl i fjor, så tala er nok ikkje fullt ut representative.

Teist blei ikkje observert i år, som i fjor. Teljing av 10 individ i 1995 og 85 ind (30 reirfunn) i 1984 stadfester det generelle inntrykket frå fylket elles om at teisten har gått kraftig tilbake. Teljinga ved Håsteinen blei gjort kort tid før 9 teist blei observert ved rask passering av Moldvær nokre km unna. Som elles i ytre delar av kysten blei det ikkje sett teikn til hekking av terner. Det var også påfallande lite ærfugl å sjå.

Svarteskjeret

To holmar i den ytre skjergarden NV for Alden, med mindre parti rik vegetasjon mellom snaufjellet. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, gråmåse, svartbak, raudnebbterne og teist.

- 13.6.95 blei det talt opp 150 ærfugl (ungfuglar), 1 par tjeld og 4-5 par gråmåse. Beitespor etter grågås, og spor etter mink.
- 9.7.04 blei det registrert 5 gråmåse.

Registrering 13.6.06, frå 20:20

Havhest	1 flygande
Svartbak	4
Gråmåse	8
Fiskemåse	6

Kommentar: Teljinga blei gjort i frisk vind med bølger som gjorde det vanskeleg å manøvrere stødig, noko som kan ha påverka teljeresultatet. Men inntrykket var uansett ikkje det aller beste. Like ved Svarteskjeret blei det elles observert ein måseflokk og eit par havhestar som forsynte seg av ein fiskestim.

Ønaholmane

To større holmar og nokre mindre skjer i Åfjorden i Hyllestad. Holmane er i stor grad dekte av lyng, med nokre mindre lauvtre. Av registrert hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, raudstilk, svartbak, fiskemåse, makrellterne, raudnebbterne og teist.

- Ikkje talt opp sidan 13.6.1984. Det blei da registrert 6 ærfuglhoer med dunungar, 7 siland, 4 par tjeld, 1 par steinvendar, 2 par raudstilk, om lag 45 reir av fiskemåse og 200 av terne (75% makrellterne) og 8 teist.

Registrering 12.6.06, frå 11:50

Ærfugl	7 (5 hoer)
Siland	3 (par + 1 ho)
Tjeld	6
Strandsnipe	1
Svartbak	7 (4 rugande)
Gråmåse	9 (3 rugande)
Fiskemåse	58 (5 rugande)

Kommentar: Dei fleste fiskemåsane såg ikkje ut til å hekke, m.a. sat 33 individ i ein flokk på eit svaberg. Ternar blei ikkje sett.

Ramsholmen

To større holmar og to mindre, som etter kvart har blitt tilvaksne med rogn, gran og buskfuru. Av påvist hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, strandsnipe, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse og svartbak.

- 10.6.95 blei det registrert 12 par svartbak og 15 par fiskemåse, forutan spor etter grågås.
- 16.6.05 blei det talt opp 2 siland, 1 tjeld, 3 svartbak, 1 gråmåse, 3 fiskemåse og 1 terne.

Registrering 12.6.06, frå 11:10

Tjeld	2
Svartbak	3 flygande
Terner	2
Ravn	1

Kommentar: Lille Ramsholmen er gjengrodd med stor rogn og gran og var tom for fugl. Store delar av Årsholmen er også gjengrodd med buskfuru, og på denne største holmen i reservatet blei det berre sett ein ramn. Lokaliteten er for tida av liten verdi for sjøfugl.

Gåsvær

Stort reservat nordvest i Solund kommune, med fleire øyar, holmar og skjer. Busetnad på sjøve Gåsværet, som ikkje er freda. Rik, fuglegjødsla vegetasjon dei fleste stader. Av påvist hekkande artar er kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, småspove, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, sildemåse, gråmåse, svartbak, raudnebbterne, makrellterne og teist.

- 10.6.95 blei det talt opp om lag 85 toppskarvreir, om lag 40 vaksne grågås, av desse 6 par med 2-6 dunungar, om lag 450 vaksne ærfugl (200 hoer med dunungar), 13 par tjeld, 2 par raudstilk, rundt 500 par gråmåse, 120 par sildemåse og 300 par svartbak, om lag 225 par raudnebbterne og 20 individ av teist.
- 7.7.04 blei det talt opp 45 toppskarv (2 reir), om lag 30 gråmåse, om lag 25 sildemåse, og om lag 40 svartbak på Lyngøy; og 1 toppskarvreir, 2 fiskemåse, 12 gråmåse, 20 sildemåse og 35 svartbak på Kråkesteinen.
- 22.6.05 blei det talt opp 3 havsule (over sjø), 1 havhest (over sjø), 65 toppskarv (26 reir, 22 med innhald), 57 grågås (+ to ungekull), 600 ærfugl, 14 tjeld (+ unge), 200 svartbak (35 reir), 65 gråmåse (12 reir), 10 sildemåse (1 reir), 26 fiskemåse (3 reir), 110 ternar, 13 teist, 2 lunde, 3 kråke og 1 havert.

Registrering 13.6.06, frå 07:40

Litleværet og holmar rundt: Havhest 3 flygande, ærfugl 126 (21 hoer), svartand 25, havørn 4 vaksne (2 par), svartbak 39 (1 rugande), gråmåse 19, teist 1 flygande.

Matskjeret: Ærfugl 6 (3 hoer).

Skjerdingen og holmar: Toppskarv 20-25 (Skjerdingen: 7 reir, 6 med innhald), ærfugl 9 hannar, tjeld 1, svartbak 45 (1 rugande), gråmåse 15, ternar 7, teist 5.

Kråkesteinen og øyane rundt: Toppskarv 10 reir (Lægdesteinen 9, 6 med innhald, Vardesteinen 1 utan innhald), ærfugl 25 hannar + 1 reir, tjeld 9 (6 reir), svartbak 340, gråmåse 305, sildemåse 15, krykkje 3 ungfuglar flygande, teist 11, havert 1, oter 1. Fann 53 måsereir.

Plittane: Toppskarv 30 (Fugleplitt 17 reir, 15 med innhald; Storeplitt 2 reir med innhald), ærfugl 1 reir, tjeld 6, svartbak 100 (15 reir), gråmåse 40 (6 reir), kråke 1, havert 1. Fann 20 måsereir.

Gåsvær samla:

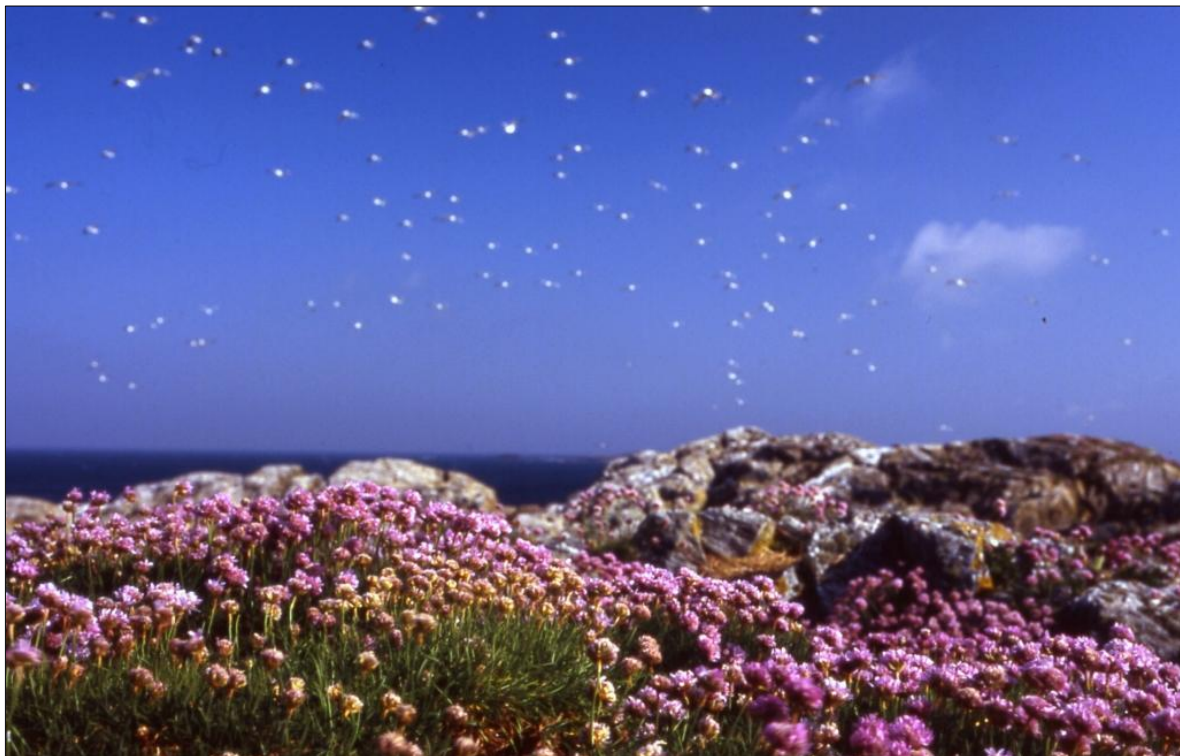
Havhest	3
Toppskarv	80 (36 reir, 29 med innhald)
Ærfugl	170 (24 hoer, 2 reir)
Svartand	25
Havørn	4 vaksne (2 par)

Tjeld	16 (6 reir)
Svartbak	525 (47 reir)
Gråmåse	380 (31 reir)
Sildemåse	15
Krykkje	3 ungfuglar
Terner	7
Teist	17
Kråke	1
Havert	1
Oter	1

Kommentar: Ilandstiging på Skjerdingen, Lægdesteinen, Låna, Vardesteinen, Kråkesteinen, Storeplitten og Fugleplitten.

Det blei i 2004 anslått at det kunne hekke om lag 10 par toppskarv i området under eitt, mens reirsøk i dei kjente hekkeplassane i 2005 førte til 26 reirfunn. I år blei det funne 36 skarvereir. Sjølv om vi dermed ser ein auke i hekkebestanden, er det likevel ikkje tvil om at toppskarven har hatt dårlege sesongar i Gåsvær dei siste åra. Til samanlikning blei det talt opp 142 reir i 1984 og 85 reir i 1995. På Låna fann vi heller ikkje i år skarvereir, sjølv om dette i 1984 var den største førekomsten i Gåsvær med 54 reir. Det var egg eller ungar i 81% av toppskarvreira i år, noko som er eit godt resultat. I fjor var denne andelen 85% eller om lag det same.

Talet på måsar har auka ein heil del sidan i fjor. Talet på individ av svartbak er nesten tilbake til nivået frå 1995, men det er nok framleis berre ein mindre del av måsane som faktisk går til hekking. I gjennomgangen over er det opplyst kor mange måsereir som blei funne på dei ulike øyane og holmane. Måsereira blei kryssa av fortløpande under leiting etter toppskarvreir, og det blei som i fjor ikkje leita systematisk etter måsereir. Til saman blei det likevel funne 73 reir av gråmåse og svartbak, noko som er 26 fleire enn i fjor. Egg og dunungar blei ikkje artsbestemt, og fordelinga på artar i tala for Gåsvær samla er overslag basert på fordelinga av vaksne fuglar og kva artar som var mest aggressive i reirområda. Det låge talet på reir i høve til talet på måsar kan ikkje berre tilskrивast at

Frå i fjor til i år er talet på svartbak dobla og talet på gråmåse firedobla når ein samanliknar dei sjøfugl-reservata som er talte opp begge åra. Dette gjeld likevel berre talet på individ; dessverre er det framleis ikkje mange måsar som går til hekking og legg egg. Biletet er frå reirteljing i Gåsvær naturreservat.

måsereir berre blei talt opp i dei delane av holmane der det hekka skarv, for mange av dei undersøkte holmane er såpass små at det ikkje-undersøkte arealet blir svært lite. Hekkebestandane av alle måseartane har framleis langt igjen til nivået frå 1995, men utviklinga er positiv. Merk likevel at i eit gråmåsereir på Kråkesteinen blei det funne 15-20 nålefisk (truleg stor havnål) som var gulpa opp i reirskåla til dei nyklekte ungane. Desse fiskane er nesten uspiselege for ungane, så det er tydelegvis lite fisk i sjøen. Dersom sjøfuglane må ty til nålefisk som føde, vil nok få ungar leve opp.

Andefuglane ser ut til å ha hatt dårlege hekkesesongar langs heile kysten av Sogn og Fjordane dei siste åra. Særleg manglar det ungekull av ærfugl, og det er generelt lite hofuglar å sjå av denne arten. Grågås blei heller ikkje sett i reservatet. Tilhøva for denne arten er nok best på sjølv Gåsværet, men heller ikkje der kom talet på observerte individ opp i meir enn 12.

Vi fann ikkje teikn til hekkande ternar i reservatet i år. Ved hamna i Gåsvær hadde 6-7 ternar tilhald, men hekking blei ikkje påvist der heller.

Teisten ser ut til å klare seg rimeleg bra, sjølv om talet på observerte individ framleis er relativt lite. Vi fann 17 individ i år, mot 13 i fjor. Null observerte teist i 2004 skuldast nok seint teljetidspunkt (juli) og at det ikkje blei gjort ilandstiging i hekkeområda.

Mågøyane

To øyar like vest for Storøy i vestre Solund, ut mot ope hav mellom Gåsvær og Utvær. Av registrert hekkande artar kan nemnast tjeld, steinvendar, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, makrellterne og raudnebbterne.

- 10.6.95 blei det talt opp 13 grågås (hekking), 50 ærfuglhannar og 10 hoer med dunungar, 12 par svartbak, 2 par tjeld og 10-12 par fiskemåse.

Registrering 13.6.06, frå 12:50

Toppskarv	8
Grågås	3
Ærfugl	5 (1 hann)
Tjeld	2
Svartbak	11 (3 rugande)
Gråmåse	28
Fiskemåse	1 reir
Krykkje	6 (3 ungfuglar)

Kommentar: Med unntak av eitt enkelt par sat alle gråmåsane samla på eit svaberg (saman med toppskarvane) og såg ikkje ut til å hekke.

Utvær

Om lag femti øyar, holmar og skjer i eit gruntområde med velutvikla stortareskog. Den vestlegaste øygruppa i Norge. Fuglelivet i området har vore kartlagt frå slutten av 1800-talet. Av påvist hekkande artar er kan nemnast toppskarv, grågås, ærfugl, siland, tjeld, steinvendar, raudstilk, tjuvjo, fiskemåse, gråmåse, svartbak, krykkje, raudnebbterne, makrellterne, lomvi, alke, lunde og teist.

- 9.6.95 blei det talt opp 15 havhest (minst 2 reir med hekking), om lag 150-200 par toppskarv, 15 grågås (av desse to par med 2 og 4 dunungar. NB: dei beste gåseområda ikkje talt pga. dårleg ver), om lag 240 ærfugl (av desse 40 hoer, dei fleste med dunungar), 6 par tjeld, 200-250 par gråmåse, om lag 50 par svartbak og om lag 60 par raudnebbterne.
- 7.7.04 blei det registrert 100-150 toppskarv (3 reir påvist, overslag 40-60 reir), om lag 900 ærfugl (myteflokk + nokre få hoer med ungar), om lag 40 svartand, 3 tjeld, om lag 120 svartbak, 90-100 gråmåse, 6 fiskemåse, "få" ternar, 4 teist (1 reir påvist), og 3 lunde.
- 22.6.05 blei det registrert 122 toppskarv (49 reir påvist, 35 med innhald), 3 havørn (2 vaksne), 97 grågås, om lag 250 ærfugl (3 reir funne), 5 tjeld, 3 småspove, 1 steinvendar, 160 svartbak (6 reir), 33 gråmåse, 1 fiskemåse, 22 sildemåse, 10-12 ternar, 1 storjo, 1 alke, 8 teist, 1 lunde, 1 kråke (reir), 1 ramn (reir) og 6 steinkobbe.

Registrering 12.6.06 (Begla, frå 15:20) og 13.6.06 frå ca. 14:00

Nordholmane: Ærfugl 70 hannar, gråmåse 40.

Nordre Kvannskjeret m/holmar: Toppskarv 19 (17 reir, alle med innhald), grågås 5, svartbak 35. Fann 2 måsereir.

Søre Kvannskjeret m/holmar: Toppskarv 4 (2 reir, 1 med innhald), grågås 20, tjeld 3 par, svartbak 40, gråmåse 120, teist 4, kråke 1 reir med minst 3 ungar. Fann 21 måsereir.

Søre Kvannskjeret – Svina (open sjø): Toppskarv 1, teist 1.

Tusse (Tussen + Skansholmen): Toppskarv 6 reir, 3 med innhald, svartbak 30, gråmåse 40. Fann 3 måsereir.

Holme sør for Tussen (Lyngholmen): Toppskarv 6 reir (5 med innhald), ærfugl 4 hoer på reir. Fann 3 måsereir.

Indre Steinsøyna (Tranepsholmen): Toppskarv 64 (22 reir, 19 med innhald), ærfugl 6 (1 hann) på sjøen, svartbak om lag 30, gråmåse 20. Fann 9 måsereir.

Mulen: Toppskarv 5 på skjer mot S.

Bakholmen: Ærfugl 1 par + 1 ho på reir, tjeld 3 par, svartbak 5, gråmåse 5, steinkobb 1. Fann 1 måsereir.

Kuøyna: Ærfugl 6 (3 hoer) på sjøen.

Nordre og Søre Sendingen og Terneskjera: Toppskarv 1, grågås 2, ærfugl 61 (3 hoer), svartbak 18 (8 rugande), gråmåse 4, fiskemåse 3.

Begla og skjer mot aust: Toppskarv 79 (30 reir på Begla, 29 med innhald), havørn 1 (halvvaksen), tjeld 3, svartbak 14 (1 rugande), kråke 1, ramn 5 utflogne ungar.

Utvær samla:

Toppskarv	181 (83 reir, 74 med innhald)
Havørn	1 (3-4K)
Grågås	27
Ærfugl	150 (5 reir funne)
Tjeld	15
Svartbak	172 (9 rugande fuglar sett, + om lag 15 reir funne)
Gråmåse	230 (25 reir funne)
Fiskemåse	3
Teist	5
Kråke	1 + reir med minst 3 ungar
Ramn	5 ungar
Steinkobbe	1

Kommentar: Vind og stadvis vanskelege teljetilhøve. Ilandstiging på Nordre og Søre Kvannskjeret, Tussen, holme sør for Tussen, Indre Steinsøyna, Bakholmen og Begla.

Toppskarven ser ut til å vere i auke, men hekkebestanden er berre ein brøkdel av det den var for 10 til 20 år sidan. I 1983 blei det talt opp rundt 1700 toppskarv og 289 reir. Dette er det største talet som ligg føre frå teljingane ved Utvær, mens dei andre større skarvekoloniane i fylket (Askvoll) først fekk sine toppnoteringar ti år seinare. Teljinga i Utvær i år bør gi eit godt inntrykk av hekkebestanden, da det blei gjort ilandstiging og teljing på alle tidlegare kjende hekkeplassar. Teljinga i 2004 blei utført frå kystvaktskip og gav ikkje god dekning av hekkeplassane, men det overslaget som blei gjort for hekkebestanden stemmer bra med resultatet i 2005. Det var egg eller ungar i 89% av toppskarvreira i år, noko som er svært bra. I fjor var denne andelen 71%.

Det blei talt opp vesentleg meir gråmåse i år enn i fjor, og sannsynlegvis skuldast dette at det er meir næring i sjøen. Svartbaken varierar ikkje så mye frå år til år og er truleg meir stadtru enn gråmåsen, slik at endringar i næringstilhøva ikkje gir så store utslag i talet individ på hekkeplassane. I gjennomgangen over er det opplyst kor mange måsereir som blei funne på dei ulike øyane og holmane. Måsereira blei kryssa av fortløpande under leiting etter toppskarvreir, og det blei som i fjor ikkje leita systematisk etter måsereir. Til saman blei det likevel funne 39 reir av gråmåse og svartbak, noko som er langt fleire enn i fjor med berre ein handfull svartbakreir. Egg og dunungar blei ikkje artsbestemt, og fordelinga på artar i tala for Utvær samla er overslag basert på fordelinga av vaksne fuglar og kva artar som var mest aggressive i reirområda. Teljinga blei gjort midt i klekkeperioden for måsane.

Alle artar av alkefugl utanom teisten er no sannsynlegvis borte, etter å ha vore gjennom den same tilbakegangen som dei fleste sjøfuglane i Utvær. Av lunde registrerte Godø (1991) om lag 200

par i 1978, 323 par i 1983 (Godø 1983), og 148 par i 1984 (Godø 1984). Arten er ikkje nemnt frå teljingane i 1995, og er berre observert som enkelte individ dei siste åra. I år blei lunden ikkje sett i Utvær. Det same gjeld alke og lomvi, som har hatt små, men faste bestandar på 10-20 par fram til dei siste teljingane på 80-talet.

Talet på teist i Utvær dei siste åra er lite samanlikna med tilhøva i Askvoll, særleg med tanke på at Utvær er om lag like stort som Moldvær, Ryggsteinen og Håsteinen til saman. I 1983 blei det talt opp 105 teist, som er toppnotering for denne arten i Utvær.

Torsholmane

Tre holmar og nokre mindre skjer i Sognesjøen sør for Losna i indre Solund. Vegetasjonen er dominert av lyng og strandeng, men på Indre Torsholmen veks ein del lauvskog som har redusert arealet som er tilgjengeleg for sjøfuglane. Av registrert hekkande artar kan nemnast tjeld, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, raudnebbterne, makrellterne og tjuvjo.

- 7.6.95 blei det talt opp 1 toppskarv, 1 par grågås med 2 dunungar, om lag 10 ærfuglhoer (6 med dunungar), 6 siland (hekking), 2 par tjeld og om lag 30 par fiskemåse.

Registrering 12.6.06 frå 12:35

Toppskarv	8 på vatnet
Ærfugl	1 hann
Siland	15
Tjeld	7 (1 rugande)
Svartbak	60 (14 rugande)
Gråmåse	120 (29 rugande)
Fiskemåse	66 (15 rugande)
Sildemåse	12 (2 rugande)
Terner	8 (1 rugande)

Kommentar: I høve til resultatata frå 1995 ser året svært bra ut, men dersom vi går tilbake til teljinga i 1984 viser det seg at det då hekk 7 par tjeld, 2 par raudstilk, 45 par svartbak, 40 par gråmåse, 8 par sildemåse, 150 par fiskemåse, 1 par tjuvjo og om lag 220 par terne (60% raudnebbterne). Sjølv om det er langt fram til slike tilhøve, må vi likevel seie at resultatet i år er overraskande bra.

På den skogkledde Indre Torsholmen hekk berre tjeld (1), fiskemåse (9) og terne (1), da plassen i stor grad var opptatt av lauvskog.

Lihellene

Reservatet er i tre delar, som omfatta ein større og tre mindre holmar og nokre skjer i Sognesjøen utanfor Dingja i Gulen. Eit myrområde på Store Lihella skil seg frå det elles grunne jordsmonnet på holmane. Systeinen og Store Lihella er elles graskledde, mens Smålihella lengst sør er dekt av lyng. Av registrert hekkande artar kan nemnast ærfugl, tjeld, svartbak, gråmåse, sildemåse, fiskemåse, raudnebbterne og teist.

- 6.6.95 blei det registrert 1 toppskarv, 13 grågås (minst 1 par med dunungar), 21 ærfugl (fleire hoer med egg eller ungar), 1 silandreir, 1 brunnakkereir, 3 par tjeld, 70-80 par svartbak, 200 par gråmåse, 250 par sildemåse, 340 par fiskemåse, 20 par makrellterne og 2 teist på sjøen.

Registrering 12.6.06 frå 13:20

Systeinen og holmar: 1 toppskarv, 2 grågås, 2 tjeld, 44 svartbak (13 rugande), 1 gråmåse. Store Lihella: 38 grågås, 4 ærfuglhoer, 46 svartbak (2 rugande), 250 gråmåse (22 rugande), 15 sildemåse. Smålihella: 26 svartbak (9 reir), 50 gråmåse (5 rugande), 38 fiskemåse (15 rugande).

Lihellene samla:

Toppskarv	1
Ærfugl	4 hoer
Grågås	40
Tjeld	2
Svartbak	116 (24 rugande)
Gråmåse	300 (27 rugande)

Fiskemåse	38 (15 rugande)
Sildemåse	15

Kommentar: To flokkar på høvesvis 55 og 40 gråmåsar sat på svaberga og hekka tydelegvis ikkje, så næringstilhøva er nok ikkje på topp enno. Men det store talet måsar på hekkeplassen samsvarar med situasjonen i dei fleste andre undersøkte lokalitetane, og tyder på ei betring i høve til dei siste par åra. Fiskemåsen ser generelt ut til å vere den av måsane som har størst problem med å ta seg opp etter samanbrotet i næringstilgangen, men sannsynlegvis har dei ein noko anna diett enn stormåsane og har også vore i tilbakegang over lenger tid.

Oddeholmane

Ligg ved sørspissen av Steinsundøya ytst i Sognesjøen, og består av om lag ti holmar og skjer med berg i dagen og strandeng. Av påvist hekkande artar er kan nemnast ærfugl, tjeld, steinvendar, gråmåse, svartbak og raudnebbterne.

- 8.6.95 blei det talt opp 10 grågås (av desse eit par med 4 dunungar), om lag 35 ærfugl (flest hoer), 4 par tjeld, 230 par gråmåse og 40 par svartbak.
- 7.7.04 blei det talt 2 toppskarv, om lag 10 gråmåse og 25-30 svartbak.

Registrering 12.6.06, frå ca. 14:30

Toppskarv	1
Grågås	3
Ærfugl	2 hannar
Tjeld	4
Svartbak	38 (12 rugande)
Gråmåse	70 (13 rugande)
Fiskemåse	22 (1 rugande)

Kommentar: 1995 var eit spesielt godt år for gråmåse. I 1978 var bestanden på 50-60 par, i 1983 120 par, og i 1984 20 par. I år nærmar hekkebestanden seg det ein kanskje kan vente i eit "vanleg" dårleg år, så det er klar betring frå nullåret 2004 – sjølv om det enno er eit langt stykke igjen til det normale.

Artsvis vurdering

Det blir her gitt ei vurdering av bestandssituasjonen for ulike artar både på lengre og kortare sikt. For ein meir detaljert gjennomgang av utviklinga for toppskarv, teist, gråmåse og ternar i perioden 1978-2005, sjå Larsen 2005b. Der er det også gjort greie for endringar i perioden 1995-2005 vurdert ut frå registreringar i 34 reservat som alle blei talt opp både i 1995 og 2005, og i perioden 1983-2005 vurdert ut frå registreringar i 10 reservat som er undersøkte ved kvar teljing. I år blei hovudvekta av registreringane gjort i sjøfuglreservat som ikkje har blitt talte på fleire år, slik at det ikkje er grunnlag for ein liknande gjennomgang.

Havhest

Ein fåtallig hekkefugl i fylket. Arten held seg ved hekkeplassen til langt ut på ettersommaren, og teljetidspunktet er derfor til vanleg ikkje kritisk. Godø (1995) oppgir at bestanden var relativt stabil frå 1984 til 1995, og anslår bestanden i heile fylket til om lag 100 revirhevdande par. Samanliknar vi tal frå dei reservata som blei talte opp både i 1995 og 2005, har hekkebestanden av havhest gått ned frå 51 til 15 par på ti år. Ingen kjente hekkeplassar for arten blei undersøkt i år.

Toppskarv

Godø (2000) meiner at toppskarven kan ha hatt ein positiv utvikling i Sogn og Fjordane, og i Hordaland har det vore nokre nyetableringar dei siste åra (m.a. Holmengrå) som tilsynelatande underbyggjer dette. Ein nærare gjennomgang av tilgjenglege opplysningar viser at talet på hekkande fuglar har vore gjennom ein del markerte svingingar.

Frå slutten av 70-talet og framover heldt bestanden seg ganske stabil, med eit markert tyngdepunkt i Solund (Gåsvær og Utvær). Ein markert topp i hekkebestandane kom midt på 90-talet, med 425 hekkande par i Ryggsteinen i 1993 og 324 i 1994, og vel 300 i Moldvær i 1995. Hekkebestandane i Gåsvær og Utvær i sør hadde på dette tidspunktet gått ned med ein tredel, og Askvoll tok over som tyngdepunkt i fylket. Dei neste tala (2001) viser markert nedgang i Ryggsteinen, men med påfølgande rask vekst dei neste åra, og i 2003 hekka 183 par. Det er sannsynleg at dei to naboreservata Moldvær og Ryggsteinen i praksis utgjer ei eining for toppskarven, og at det skjer interne forskuvingar i tyngdepunktet mellom dei frå år til anna. Tilsynelatande svake år i Ryggsteinen kan dermed skuldast at hovudetableringa har skjedd i Moldvær desse åra, men det er gjort for få teljingar i Moldvær til at vi kan seie dette sikkert. Det er likevel ikkje tvil om at totalbestanden har variert ein heil del. Avskalling av koloniane i Askvoll er sannsynleg årsak til etablering og rask vekst i kolonien på Ytterøyane.

Tal frå Solund dei siste åra ligg føre med usikre overslag for 2004, og reirtelling i 2005 og 2006. For både Gåsvær og Utvær ligg hekkebestanden no på mellom ein tredel og ein firedel av talet i 80-åra, men er aukande. Talet på reir i Gåsvær har auka frå 26 i fjor til 36 i år (38,5% vekst), og på Utvær frå 49 i fjor til 83 i år (73,5% vekst). Begge stader ser det altså ut til at næringstilhøva er betre enn i 2004, men hekkebestanden har auka raskast i Utvær. Veksten i Utvær er nesten like høg som i Moldvær/Ryggsteinen – komplekset i Askvoll frå 2004 til 2005 (87%). I Askvoll var hekkebestanden i 2005 i overkant av nivået på 80-talet, men likevel vesentleg mindre enn i dei lokale toppåra på 90-talet. Hekkeplassane for toppskarv i Askvoll blei ikkje talte opp i år, men vi passerte Moldvær 14.6. og talde der i forbifarta 74 toppskarv langs sørsida av Storøyna. Om lag 25 av desse var ungfuglar, noko som kanskje kan bli tatt som ein indikasjon på god overleving av dei ungane som blei klekt i fjor.

Næringssvikten i 2003-04 ramma også toppskarven, men ikkje fullt så markert som for andre artar, og framgangen ser no ut til å skje raskare enn for dei fleste andre sjøfuglar. Både i Gåsvær og Utvær var det egg eller ungar i meir enn 80% av reira ved teljetidspunktet, dvs at relativt få reir har blitt forletne eller røva fram til klekking.

Grågås

Ikkje eigentleg ein sjøfugl, men arten har markert seg sterkare og sterkare i sjøfuglreservata dei siste tiåra. Ei samanlikning av tala frå dei ti reservata som er blitt talte opp ved kvar einaste sjøfuglteljing i perioden 1983 til 2005, viser at talet på registrerte individ auka jamt og trutt fram til og med 2000, mens teljingane i 2004 og 2005 gav berre om lag 2/3 så mange individ i desse reservata. Her må det leggjast til at teljingane i 2000 på grunn av vêrtilhøva blei avgrensa til midtre og indre skjergard, og at grågjæsene av same grunn kan ha samla seg i dette området. Teljingane i 2005 dekte både ytre og indre skjergard, og til saman blei 1434 grågjæser talte i reservata. Samanliknar vi dei 34 reservata som blei talte både i 1995 og 2005 på om lag same tid i juni, finn vi ein auke frå 348 til 944 individ.

Teljingane i år gjekk i hovudsak i indre skjergard og registrerte både enkeltpar med dunungar og mindre flokkar med ikkje flygeduktige, mytande gjæser. Totalt talte vi 195 grågås + fire kull med dunungar. På denne tida av året er dei langt største tala å finne i den ytste skjergarden, særleg i Askvoll der det ikkje blei gjennomført teljingar i år. Da vi passerte sørsida av Moldvær 14.6., blei det i forbifarta talt opp om lag 250 grågås. Det er likevel grunn til å tru at veksten i gåsebestanden i Sogn og Fjordane har stoppa opp dei siste åra. Ved Håsteinen talte vi i år berre 16 grågås, mot om lag 115 i fjor og 105 året før. I Solund, der vi i fjor talde 57 i Gåsvær og 97 i Utvær, fann vi høvesvis null og 27 i reservata i år (ved Gåsværet utanfor reservatgrensene såg vi 12 grågås).

Ein god grågåsbestand kan vere verdfull for sjøfuglreservata etter kvart som færre sauar blir sendt på beite. Sjølv om dei ikkje hindrar gjengroing på same måte, er gjæsene effektive når det gjeld å halde markskiktet i vegetasjonen nede.

Ærfugl

Godø (2000) oppgir at ærfuglbestanden i Sogn og Fjordane er på eit toppnivå etter andre verdskrig. Teljingane dei siste åra gir ikkje grunnlag for ei slik vurdering av hekkebestanden av ærfugl i fylket. I dei ti reservata som er sjekka ved alle teljingane sidan 1983, blei det i fjor berre registrert 13 individ, mot 260 i 2000 og 165 i 1995. Vidare blei det i 1995 talt om lag 390 ungekull i dei 34 reservata som blei talte også i 2005, mens vi i fjor (på same tid i juni) ikkje såg ungar – men fann 13 reir med egg. I år såg vi generelt lite ærfugl, og utanom flokkane av hannfuglar som samla seg for å myte i Gåsvær og Utvær var det største talet 16 – også dette ein flokk med hannar.

Ifølgje lokale kjelder har utviklinga i hekkebestanden av ærfugl vore negativ dei siste åra. I fjor såg vi ikkje eit einaste ungekull på fem heile feltdagar, mens vi i år såg to. Sjølv om det er mogleg at teljingane føregår for tidleg til å få med seg andre enn dei aller første ærfuglkulla, meiner vi at det lave talet på observerte ærfugl generelt tyder på at hekkebestanden må vere liten.

Havørn

Arten blei notert når den blei sett, men det blei elles ikkje gjort nokon ekstra innsats for å sjekke ut kjente hekkeplassar. Havørn blei registrert i to av sjøfuglreservata, med i alt 5 individ (4 av desse vaksne fuglar).

Tjeld

Tjeld blei observert jamt spreidd på dei fleste eigna holmar og skjer, og det er ikkje grunn til å tru at det har skjedd markerte bestandsendringar dei siste tiåra.

Tjuvjo

Bestanden i Sogn og Fjordane er liten, som den elles er over det meste av Vestlandet. To observerte individ i løpet av fire feltdagar viser kor tynn bestanden av denne arten er for tida. Dei to blei sett flygande sørover mellom Værlandet i Askvoll og Ospa i Solund. Både i Hordaland og Sogn og Fjordane har bestanden gått dramatisk tilbake sidan 1970-tallet. I 2000 blei det observert 2 par her i fylket, i 1995 4 par, i 1984 28 par + 3 individ, i 1983 67 individ, og også i 1982 67 individ.

Svartbak

Hekker jamt spreidd i skjergarden langs heile fylket. Registreringane tyder på at dei fleste hekkeplassane har vore besette også i dei siste par åra med næringssvikt, og at det ikkje har skjedd særlege endringar i totalbestanden – sjølv om hekkeresultata har vore dårlege. Godø (1995) oppgjer at det blei registrert 1700 par i 1995, og at bestanden i Sogn og Fjordane truleg var på 4-5000 par. I dei 34 reservata som blei talde i begge år, var det 1031 hekkande par i 1995 og 219 par i 2005.

Talet på hekkande par er med andre ord drastisk redusert. Reduksjonen har skjedd dei siste par åra, for om vi ser nærare på utviklinga i dei 10 reservata der vi har tal frå alle undersøkte år sidan 1983 finn vi ein auke fram til 433 par i 2000, følgd av ein brå nedgong til 32 par i 2004. I 2005 fann vi 63 par i dei same reservata. Det generelle inntrykket i år er at talet på fuglar ved hekkeplassane har auka ein heil del sidan i fjor, sjølv om utvalet av reservat som blei undersøkt i år berre i mindre grad overlappar med det utvalet som blei undersøkt i fjor. I dei ni reservata som blei sjekka begge år, talde vi i fjor 573 svartbakar, og 1024 i år. Talet på fuglar er dermed bortimot dubla, men når vi ser på talet reir/rugande fuglar som blei observert, tilsvarar dette begge år berre om lag 15% av det totale individtalet.

Gråmåse

På same måte som for sildemåsen, vurderte Godø (2000) bestanden av gråmåse i Sogn og Fjordane som stabil, kanskje med ein positiv trend i høve til ein nedgong i slutten av 1980-åra. Dette har nok vore rett, men i åra like etter 2000 har tilhøva endra seg. Tydelegast ser vi dette i Hovdefjell, der Vidar Seim har ringmerkt gråmåseungar i fleire år. Frå 1997 til 2000 låg talet på merkte ungar rundt 100, for så å falle bratt i 2001 til 6, og vidare til 2 i 2003. I 2004 fann ringmerkaren ingen ungar i kolonien, som så seint som i 2000 blei vurdert til å halde om lag 1500 hekkande par.

Teljingane langs kysten stadfester at arten knapt kan ha hekka i Sogn og Fjordane i 2004, og det blei meldt om ein tilsvarande situasjon i Møre og Romsdal og Hordaland (Alv Ottar Folkestad,

Gråmåseireir med to nyklekte ungar og eitt egg, frå Kråkesteinen i Gåsvær naturreservat. Dei litt tjukke "stråa" i reiret (og ut av nebbet på den eine ungen) er unge nålefisk (truleg stor havnål) som det av ukjent grunn har vore masseførekomst av i Nordsjøen og nordover i Norskehavet dei siste par åra. I mangel på eigna føde har foreldra fanga nålefisk og gulpa opp til ungane, men dette er dessverre dårleg fuglemat...

Arnold Håland og Stein Byrkjeland, pers. medd.). I 2005 såg situasjonen betre ut, sjølv om det berre blei talt anslagsvis 295 hekkande par i dei same 34 reservata som i 1995 hadde 4460 par. Tendensen til ei positiv utvikling er endå tydelegare i år. Samanliknar vi dei ni sjøfuglreservata som blei talde opp både i 2005 og 2006, er talet på observerte gråmasar firedobla frå 224 til 1086. Den delen av dei observerte gråmasane som låg på reir har også auka, frå snau 12% til 22%.

Funn av oppgulpa nålefisk i eit gråmasereir i Gåsvær (sjå bilete på førre side) tyder på at det er lite eigna næring i sjøen, og støttar inntrykket av at den samtidige kollapsen i bestandane av tobis og gråmåse ikkje er tilfeldig. Nålefisk er rein "naudkost" for sjøfuglane; dei har på same måte som sine nære slektningar sjøhestane huden pansra med beinringar og er vanskelege å svelgje. Frå andre Nordsjøland er det meldt om tilfelle av terneungar som har blitt kvelte under forsøk på å svelgje nålefisk, og om utmagra lundefuglungar som har svalt i hel omgitt av haugar av nålefisk (Smith 2006). Nokre av krykkjene på Røst har til og med brukt nålefisk til å byggje reir. Det er særleg talet på stor havnål (*Entelurus aequor*) som har auka formidabelt i Nordsjøen dei siste 2-3 åra, og havforskarane har i år funne denne tangbelte-tilknyttarten drivande med havstraumane heilt nord til Svalbard. Årsaka til populasjonsauken er ukjent, men den fell i tid saman med kollapsen av tobis i Nordsjøen.

At sjøfuglane prøver å føre opp ungane på nålefisk viser at dei ikkje finn nok eigna føde, og stadfester at situasjonen for sjøfuglane ikkje er på langt nær normal.

Sildemåse

Godø (2000) vurderte bestanden av sildemåse i Sogn og Fjordane som stabil, kanskje med ein positiv trend i høve til ein nedgang i slutten av 1980-åra.

Det blei berre observert spreidde individ av sildemåse under teljingane i 2004, med unntak av Raudøy med 70 individ og Gåsvær med 45 individ. I 2005 blei det talt om lag 200 individ på Raudøy og 10 i Gåsvær. I år sjekka vi ikkje Raudøy, men fann 15 sildemåsar i Gåsvær. Sildemåsen ser ikkje ut til å følgje den same utviklinga som dei andre stormåsane, ettersom vi i år såg svært få individ og det er lite som tyder på nokon auke i bestanden.

Det kan vere at ein del relativt små førekomstar av sildemåse kan ha blitt oversette i mylderet i dei største sjøfuglkoloniane, men tala vil nok uansett vere små og arten bør haldast under oppsyn i åra framover.

Fiskemåse

Det var liten framgang å spore for denne arten i fjor etter at hekkebestandane av alle måseartar langs kysten var gjennom ein total kollaps i 2004. Sjølv med ein liten, men tydeleg framgang for gråmåse og svartbak, ser det ut som fiskemåsen heller ikkje i år aukar. Situasjonen er heller negativ, dersom vi samanliknar dei ni reservata som blei talde opp i fjor og i år: 86 individ i fjor, 31 i år. Den delen av totalbestanden som låg på reir vår høvesvis 15 og 13%. Truleg begynte tilbakegangen for fiskemåsen allereie for meir enn 10 år sidan, og langs kysten av Sogn og Fjordane står arten no truleg svakare enn nokon gang. Den har etter alt å dømme gått sterkt tilbake uavhengig av næringssvikten i 2004, og bør haldast under oppsyn i åra framover.

Utviklinga er ikkje på same vis eintydig negativ inne i fjordane, noko som sikkert skuldast at næringstilgangen der er meir eller mindre uavhengig av tilhøva langs kysten. Ved Selvågane inst i Gløppefjorden har Svein Hjelmeset talt opp 70 fiskemåsereir med egg i år, og elles hekkar det fiskemåsar fleire stader innover i fjordane over heile fylket.

Krykkje

Har hekka i Utvær, men er etter 1978 (da det blei talt 22 par) ikkje registrert der meir. Bortsett frå dette har krykkja hekka relativt stabilt nord i Sogn og Fjordane, særleg i Einevarden (Godø 1995), men har dei siste åra gått sterkt tilbake. Ved teljingane i fjor var det 20 hekkande par på Einevarden og 145 i Stallbrekka. Til saman er dette 165 hekkande par, mot 2145 på dei same to stadane i 1995.

I år var vi ikkje innom dei aktuelle hekkplassane for krykkje, men observerte 3 flygande ungfuglar i Gåsvær og 3 vaksne og 3 ungfuglar flygande ved Mågøyane.

Makrellterne og Raudnebbterne

Etter at dei kom inn i ei negativ utvikling på 90-talet, har desse artane i praksis vore "utdøydd" i Sogn og Fjordane i fleire år, i alle fall i ytre kyststrok. Rapporterte hekkforsøk i tre reservat i 2004 kunne kanskje tolkast som ei positiv utvikling, men to av desse små koloniane blei forlatne midt i hekketida, og det er rimeleg å tru at det ikkje kom ungar på vengene i den siste heller. I fjor fann vi ingen hekkande ternar i reservata, på same måte som ved teljingane i 2000.

Situasjonen for ternene i Hordaland har vore den same i fleire år (Stein Byrkjeland, pers. medd.), og etter alt å døme langs store delar av Vestlandskysten. Kvinnesland (2005) melder rett nok om hekkforsøk i 13 ternekoloniar ved Karmøy i fjor, men i 10 av desse koloniane blei hekkinga oppgitt (sjølv om det blir lagt mye vekt på minkproblem i rapporten frå Karmøy, blei det berre observert mink i to av dei ti koloniane).

Meldingar om at det har hekka ternar inne i fjordane dei siste åra var ein av årsakane til at vi i år valde å prioritere undersøkingar i sjøfuglreservata i indre skjergard og fjordane. Tidsomsyn gjorde det også i år umogleg å sjekke dei aller mest isolerte reservata inne i dei større fjordane, men det viste seg at vi ikkje trengte dra lenger inn enn til Svanøy før vi fann ein ternekoloni på Karsskjeret. Til saman fann vi hekkande ternar i fire sjøfuglreservat; forutan Karsskjeret (65 fuglar/16 reir) var dette Timberøyholmane (6 fuglar/1 reir) og Eikefjordholmane (48 fuglar/16 reir), alle i Flora, og Torsholmane (8 fuglar/1 reir) i Solund kommune.

Det er ikkje usannsynleg at problemet med sviktande næringstilgang generelt har vore mindre i fjordane enn ute langs kysten, ettersom det i indre strøk ofte er snakk om lokale fiskestammar som i langt mindre grad er påverka av dei tilhøva som følgjer av overfiske i Nordsjøen. Også i dei indre kyststrøka og fjordane stod likevel ein del tidlegare hekkeplassar for ternar ubrukte, og der vi fann ternene hekkande var det i langt mindre tal enn det som har blitt registrert før nedgangen begynte på 90-talet. Det er nok andre årsakar enn overfisket i Nordsjøen bak ternene sitt forsvinningsnummer, ettersom nedgangen kom for så vidt lenge sidan. Mellom anna har det blitt spekulert i om algeoppblomstring kan gjere det vanskeleg for ternene å lokalisere og fange småfisk, eller om småfiskane som er ternene si hovudføde rett og slett blir drivne ned på djupare vatn av det tette algeteppet i øvre vasslag og dermed ikkje lenger er tilgjengelege for fuglane.

Sjølv om det no er fastslått at ternene hekkar i Sogn og Fjordane igjen, er det viktig å notere at dette skjer i svært avgrensa omfang og at det må heilt andre tilstandar til før vi kan "friskmelde" desse to artane. Problema for ternene har no vart i så mange år at fuglane døyr av alderdom utan å ha formeirt seg, og bestandane kan dermed få problem med å ta seg opp igjen sjølv om dei negative faktorane skulle ta slutt.

Lunde

Sjølv om lundefuglen er ein fuglefjellsart og dermed ikkje ein av dei artane som blei talt opp i år, tar vi den med i dette oversynet fordi arten har ei forhistorie i eitt av dei undersøkte områda. Lunden er kjent som hekkfugl på Utvær i langt meir enn 50 år, men har gått sterkt tilbake dei siste 20 åra. I følgje Godø (1983) hekka det i 1950 450 par i Utvær, i 1970 200 par, i 1982 356 par, i 1983 323 par, og i 1984 133 par. I rapporten etter teljingane i 1995 er arten ikkje nemnt. I 2004 blei det berre observert 3 individ, i fjor eitt individ, og i år ingen.

I følgje lokalkjente skal hekkebestanden i Utvær ha vore på inntil 600 par. Truleg skriv desse tala seg frå Willgoths sine undersøkingar, men vi veit ikkje kva år dei refererer seg til. Lundefuglen er ein art som er spesialisert på fangst av sildeyngel og tobis (småsil), og ifølgje eldre fiskarar var det tidlegare store mengder tobis mellom øyane i Utvær. Desse er no borte, og dermed også lunden. Lundefuglane i koloniane lenger nord drar større nytte av silda som basiskost, og der har tilbakegangen for lunden vore mindre dramatisk.

Teist

Teisten er vanskeleg å telje, og gode estimat på hekkebestanden er svært krevjande å få til. Dette føreset målretta innsats på forsommaren. Slik sett er ikkje dei teljingane som ligg føre eigna til å trekke bastante konklusjonar, men det er i alle høve klart at relativt få individ blei registrert under teljingane, og at dei var svært ulikt fordelt geografisk.

Teljingane som no etter kvart er gjort over fleire år er likevel samanliknbare reint metodisk, og vi kan ut frå dette konkludere med at bestanden av teist i fylket er langt mindre no enn den var i 1978 og i 1984. Teljingane tyder også på at nedgangen i bestanden har gått føre seg over lang tid, og at teisten no finst konsentrert om eit fåtal av dei aller beste områda i fylket. Sjølv om bestanden no er mindre enn på 70- og 80-talet, er det likevel positivt at den i 2005 ikkje var mindre enn i 1995 (84 individ i fjor mot 62 i 1995 i dei 34 reservata som blei talte opp begge åra).

Ettersom vi i år konsentrerte oss om indre strøk – og teisten no er konsentrert i ytre kyststrøk – venta vi ikkje å finne mange individ av arten. Det gjorde vi da heller ikkje, teisten blei berre registrert i Gåsvær og Utvær (og eit individ flygande sørover gjennom Skorpesundet i Hyllestad). Tilhøva var ikkje dei beste for registrering av teist i år, med uroleg sjø, men dei fleste av dei undersøkte områda lag ikkje spesielt eksponert til. I Gåsvær blei det talt 17 teist i år mot 13 i fjor, og i Utvær 5 teist i år mot 8 i fjor. Tala er langt under toppnoteringane frå 80-talet, da det blei registrert over 100 teist begge stadar.

Diskusjon

Moglege årsaker til hekkesvikten i sjøfuglbestandane

Faktorar som kan spele inn på hekkesuksessen hos sjøfuglane i Sogn og Fjordane blei gjennomgått i rapporten etter sjøfuglteljingane i 2004 (Larsen 2005a). Følgjande faktorar blei vurderte:

Naturgitte faktorar:

- Næringstilgang
- Tilgong på eigna reirplassar
- Predasjon
- Sjukdom
- Vêrtilhøve

Menneskestyrte faktorar:

- Langtransporterte miljøgifter
- Oljeutslepp
- Drukning i fiskereiskap
- Jakt
- Forstyrring i hekketida
- Faktorar som påverkar næringstilgang:
 - Overfiske
 - Marin ureining
 - Seismiske undersøkingar
 - Taretråling

Konklusjonen blei at **næringsmangel** må vere den viktigaste faktoren bak hekkesvikten for sjøfuglane, og at overfiske og/eller klimaendringar har vore dei utløysande faktorane. Bestandane av sil (tobis) i Nordsjøen forsvann, og eit omfattande industrifiske og manglande regulering av dette må ta ein vesentleg del av skulda. Det kan også tenkjast at ei gradvis oppvarming av Nordsjøen som følgje av klimaendringar kan ha fått silen til å trekkje nordover, men det er lite sannsynleg at dette skulle gje seg samtidig utslag over ein så lang nord-sør gradient som strekninga frå England til Møre. Konklusjonen i år må i stor grad bli den same som før; det er vanskeleg å sjå for seg andre faktorar enn overfiske som kan forklare hekkesvikt over så store område.

Av andre faktorar som kan tenkjast å virke over store geografiske område, er det nærliggande å trekke fram at dei mange tusen tonna med oljerestar og ulike kjemiske stoff som oljeindustrien over lang tid har slept i havet (særleg i form av produsert vatn), også har bidrege til den negative utviklinga både for sil og andre bestandar av plankton og fisk som direkte eller indirekte er føde for sjøfuglane.

Den langvarige tilbakegangen for ternene og kanskje også fiskemåsen kan likevel ikkje forklarast ut frå samanbrotet i fiskebestandane i Nordsjøen i 2004. For desse artane kan det likevel vere høgst ulike utløysande faktorar som ligg bak. Godø nemnte allereie etter teljingane i 1995 at "det er ting som tyder på at spesielt bestanden av raudnebbterne kan vere kraftig redusert i høve til byrjinga av 1980-åra." (Godø 1995). Ein av dei beste hekkeplassane for raudnebbterne i landet i 1983 var Indrevær i Solund kommune, med 890 reir av arten, pluss 225 reir av makrellterne (Godø 1983). I 1984 blei det på same stad registrert 460 raudnebbternereir og 90 makrellterne (Godø 1984). Indrevær blei berre overflatisk undersøkt i 1995 på grunn av dårleg ver, men ternar er ikkje nemnt blant dei registrerte artane. Området blei ikkje talt i 2000, og ved teljingane i 2004 og i år blei det heller ikkje sett ternar (Indrevær er ikkje talt opp etter dette). Den nest beste ternelokaliteten i fylket i 1983 var Sakrisøy, med 235 raudnebbternereir og 110 makrellternereir. Tala i 1984 var høvesvis 200 og 55. I 1995 var det ingen raudnebbternar, og 75 par makrellterne i Sakrisøy. Området blei talt igjen først i fjor, da var det ingen ternar der. Teljingane i 2000 var konsentrert om dei fem nordlegaste kommunane (Selje-Askvoll). Det

blei ikkje funne hekkande raudnebbterne i det heile tatt det året, mens makrellterne blei funne hekkande på tre stader.

Godø (2000) nemner at fråveret av terner det året høver godt med observasjonar elles på Vestlandet, og legg til at "viktigaste årsaka til manglande hekking er truleg sviktande næringstilgang, som igjen kan tilskrивast algeoppblomstring." Algeoppblomstring er eit naturleg fenomen om våren, med dei høgaste konsentrasjonane frå mai og utover. Vi har ikkje data tilgjengeleg som kan seie om algeoppblomstringane har auka i omfang dei siste tiåra, parallelt med tilbakegangen i ternebestandane. Andre moglege faktorar har vi heller ikkje oversyn over, da kysten av Sogn og Fjordane aldri har vore eit prioritert marint forskingsområde. Lenger sørover langs kysten (Agder/Rogaland) har ein eit noko betre oversyn over tilstanden, særleg knytt til etterverknadane av algekatastrofen i 1989, då albusnegl og kongesnegl døydd ut i stort omfang og ulike fiskebestandar forsvann meir eller mindre. I det same området skjer no ein rask og omfattande utdøying av sukkertare, og problemet ser ut til å bre seg oppover Vestlandet. SFT rapporterte i fjor at vel halvparten av 110 undersøkte stasjonar på kyststrekninga Egersund-Mongstad viser dårleg førekomst av sukkertare og mykje trådforma algar, og meiner at tilhøva kan tyde på eit økosystem i ubalanse. Eit høgt innhald av organiske partiklar i botnslammet i form av planktonalgar tyder på stort næringsinnhald i sjøen, og truleg skuldast dette utslepp av nitrat og fosfat frå kontinentet. Auka jorderosjon på grunn av varme vintrar og mykje nedbør kan også ha bidratt til dei store mengdane organiske partiklar i vatn og botnslam. Sukkertaren er ein vanleg tareart langs heile norskekysten, og ein fryktar omfattande konsekvensar for kystmiljøet. Tilstanden for sukkertaren i Sogn og Fjordane er ikkje kjent, men seinast under sjøfugteljingane i år observerte vi i gruntområde store parti med martaum og trådalgar, som i Skagerrak gjerne har kome inn parallelt med at sukkertaren har forsvunne. Endringar i tang- og tarebeltet i gruntområda med bortfall av viktige habitat for småfisk som ternene lever av, kan kanskje forklare kvifor ternene har blitt borte. Det er heller ikkje usannsynleg at meir omfattande algeoppblomstringar sommarstid (i den grad dette faktisk skjer) kan påverke ternene direkte, ved at småfisk blir vanskelegare å sjå, eller at den trekk ned på djupare, klarare vatn utanfor rekkevidde for ternene.

Det er vidare klart at **forstyrningar** på hekkeplassane finn stad. Vi veit lite om kor omfattande dette problemet er, men med ein stadig aukande småbåtflåte i Sogn og Fjordane som elles i landet er det grunn til å tru at problemet vil auke i åra framover. Den raske veksten i skarvekolonien ved Ytterøyane fyr frå 1998 til 2003 stoppa brått opp same året som fyret blei avbemanna, og det dermed ikkje lenger var nokon som kunne hindre ulovleg bruk av kaianlegget ved fyret. Det blei da også observert 10-12 personar på land ved fyret berre kort tid etter at det blei fråflytta 1. mai 2004. I tillegg kjem at det som ein del av arrangementa under ein kystfestival ved Florø i juni same år blei arrangert helikopterflyging til Ytterøyane. Augevitne fortel at helikopteret hang over skarvane sin hekkeplass i høgde med fyrlykta, og berre dette eine grove brotet på vernereglane er meir enn nok til å forklare kvifor talet på overlevande ungar fram til dei kunne forlate reiret sank frå 96 året før til 7 i 2004. Vi kan ikkje utelukke heilt at næringssvik også kan ha påverka hekkeresultatet, men dette er svært lite sannsynleg ettersom alle dei andre toppskarvkoloniane i fylket såg ut til å klare seg rimeleg bra. Mest truleg har forstyrning ved hekkeplassen i mai i samband med avbemanninga av fyret ført til at mange fuglar avslutta hekkinga (berre 29 reir blei funne), og så har helikopterbesøket i juni tatt livet av dei fleste av ungane.

Også i år er det meldt om ulovleg ilandstiging i sjøfuglreservata, og problemet er særleg stort i Flora kommune. Mellom anna har det vore folk i land i Kvalsteinane naturreservat og knust fugleegg.

Minken si rolle i biletet er uklår. At andre dyr forsyner seg av egg og ungar er naturleg, og alle organismar tar høgde for dette ved å produsere langt meir avkom enn dei to som skal til for å erstatte foreldra i neste generasjon. Tilpassingar mellom "jeger" og "bytte" er blant dei sterkaste selektive kreftene i naturen, og har gått føre seg kontinuerleg så lenge artane har eksistert. Annleis blir det når mennesket introduserer nye artar av rovdyr som dei opphavlege artane ikkje er tilpassa. Minken er eit døme på dette, og rømt mink har tidlegare fått mykje merksemd som ein viktig negativ faktor for sjøfuglpopulasjonane i Sogn og Fjordane, særleg for måsefuglane (Godø 1984). Vi veit ikkje kor mykje villmink det er i fylket i dag. Det finst heller ikkje tal for kva skade mink har gjort eller kan gjere i

sjøfuglkoloniane i fylket, men ut frå tidlegare rapportar og generell kunnskap om endringane i utbreiingsmønster hos t.d. måsefugl i tida etter etableringa av villmink på Vestlandet, kan potensialet for skade vere stort. Lokale kjelder har meldt om aukande minkbestand ved Kalvåg i Bremanger og Barekstad på Hovden i Flora dei seinare åra, men det ligg ikkje føre konkrete tal for auken.

Det blir av og til hevda at oteren som no er på veg tilbake til tidlegare jaktmarker driv minken vekk, men dette kan neppe stadfestast med belegg. Dei to artane er sannsynlegvis for ulike i habitatbruk og matval. Vi såg ikkje mink i løpet av dei fem dagane teljingane gjekk føre seg i år, og heller ingen i fjor. Av oter såg vi ein i år, og fem i fjor (fire av dei på same lokalitet).

Verknaden av **taretråling** på sjøfuglbestandane vil i stor grad vere avhengig av kor stor del av tareskogen som haustast. Dessverre finst det ikkje gode tal verken for kor mye stortare som finst langs kysten eller kor stor del av denne som blir hausta i kvart felt frå år til år. Tareressursane har blitt rekna ut frå overslag over eigna sjøareal multiplisert med eit antatt gjennomsnittleg tal for biomasse per flateining, mens opplysningar om haustegraden skriv seg frå grove overslag frå tarenæringa sjølv. Alt etter kva felt det gjeld, varierer desse overslaga frå 10 til 50 prosent. Det er soleis ikkje mogleg å seie noko sikkert om effekten av hausting i enkelte delområde. Dersom berre 10 prosent blir hausta, er det ikkje utenkjeleg at kanteffektar kompenserer for tapet av tareskog, mens ein haustegrad på 50 prosent derimot vil vere eit inngrep som høgst sannsynleg fører til vesentleg næringstap for sjøfuglane. Dessverre er det dei mest produktive tarefelta som både blir hausta mest intensivt, og som er dei viktigaste næringsområda for sjøfuglar knytt til tareskogen.

Eit forskingsprosjekt som Norsk Institutt for naturforskning gjennomførte ved Frøya på Trøndelagskysten viste at taretråling fjerna opptil 50 % av stortaren i prøveområdet (Lorentsen 2005). I dei trålte områda var den observerte fiskebestanden berre ein femdel av fiskebestanden i nærliggande utrålte område, og bestanden var like låg også året etter taretråling. Storskarvane som hekka i studieområdet søkte til dei utrålte områda for å finne næring, og berre få fuglar blei observert på næringssøk i trålte område (nytrålte, og trålte eitt år tidlegare). Dei fuglane som blei observert i trålte område brukte mye lenger tid og fleire dykk for å finne mat enn dei andre fuglane. Forskingsprosjektet synest dermed å stadfeste at taretråling kan påverke næringstilgangen til sjøfugl negativt. Lokale tidsseriar som viser korleis enkelte hekkebestandar av toppskarv i Sogn og Fjordane utviklar seg, tyder da også på at talet på hekkande skarv går ned etter taretråling, men det er mange usikkerheitsmoment inne i biletet. Vi har til dømes ikkje tilgang til opplysningar frå næringa om når haustinga skjer i dei ulike felta, eller kor mye som blir hausta dei ulike åra.

Tiltak

Det er lite ein kan gjere lokalt med hovudårsaka til hekkesvikten hos sjøfuglane på Vestlandet, da denne etter alt å døme skuldast næringsmangel med basis i overfiska økosystem i Nordsjøen, som i tillegg kan vere råka av klimaeffektar.

- Det er likevel heilt klart at det er på næringssida at fokus må rettast for å kunne bøte på problema for sjøfuglbestandane. Eventuelle klimaendringar som følgje av menneskelege aktivitetar er det allereie for seint å gjere noko med, men uheldige praksisar som vekstoverfiske (yngelfiske) og rekrutteringsoverfiske av sil (tobis) må kome under kontroll ved at det blir satt kvoter også for industritrålfisket. Fiskestopp etter sil tvang seg fram i løpet av sommaren 2005, da det ikkje var meir sil å fiske på. Det var da tatt 17 000 tonn tobis i norsk sone, noko som tilsvarar seks prosent av gjennomsnittet for perioden 1994-2002. Etter påtrykk frå havforskarane stengte Fiskeri- og Kystdepartementet for fiske etter tobis i Nordsjøen og Skagerrak også i 2006. Danske fiskarar held likevel fram fisket etter tobis i Nordsjøen, så det er openbert at det må internasjonale tiltak til.
- Arbeidet med tiltak for å oppnå nullutslepp frå oljeinstallasjonane i Nordsjøen må halde fram, og forserast.

Lokale tiltak kan mellom anna vere:

- Styrking av oppsynet med ilandstiging i sjøfuglreservata i hekketida. SNO-stillinga i Florø har i praksis ikkje kapasitet nok i dei mest hektiske sommarmånadane, då denne eine stillinga skal dekke heile kysten av Sogn og Fjordane inkludert lakseoppsyn m.a. inne i Sognefjorden og Nordfjorden.
- Det vil dessutan vere naudsynt med målretta informasjon retta mot småbåteigarar om sjøfuglreservata i fylket og årsaka til ferdselsforbodet i hekketida.
- Skilting av sjøfuglreservata må prioriterast.
- Det er ønskeleg å få eit betre oversyn over bestandssituasjonen for mink i fylket, slik at ein har eit grunnlag for å vurdere eventuelle tiltak.
- Årlege undersøkingar av hekkesuksess i skarvekoloniane i Utvær og Gåsvær. Forvaltingsplanen for tang og tare legg opp til at Utvær skal bli stengt for taretråling, mens Gåsvær forblir open. Begge områda er så pass store at det kan vere mogleg å sjå ein eventuell effekt av taretråling/ikkje taretråling i næringsområda til toppskarv og teist. Både for tarenæringa og miljøforvaltinga vil det vere av stor verdi å få gjennomført slike undersøkingar, for å få fastslått i kva grad taretråling påverkar dei marine økosystema.

Ferdselsforbodet i sjøfuglreservata er eit tiltak for å sikre at egg og ungar skal overleve, men blir dessverre ikkje respektert av alle

Litteratur

- Godø, G. 1983. Sjøfuglregistreringar i Sogn og Fjordane sommaren 1983. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 1984. Rapport frå sjøfuglregistreringane i Sogn og Fjordane sommaren 1984. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 1991. Verneplan for sjøfugl, delplan 5: Sogn og Fjordane. Miljøverndepartementet og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.
- Godø, G. 1995. Registrering av sjøfugl i Sogn og Fjordane i 1994 og 1995. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Godø, G. 2000. Registrering av kyst- og sjøfuglbestandar og tilstandsvurdering av sjøfuglreservat i Selje, Vågsøy, Bremanger, Flora og Askvoll kommunar 01.-16.06.2000. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Miljøvernavdelinga.
- Kvinnesland, A. 2005. Sjøfugler i Karmøy. Hekkesesongen 2005. Rapport fra Karmøy ringmerkingsgruppe.
- Larsen, T. 2005a. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2003 og 2004. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 6-2005.
- Larsen, T. 2005b. Sjøfuglteljingar i Sogn og Fjordane i 2005. Hekkefuglteljingar i sjøfuglreservata. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, rapport nr. 11-2005.
- Lorentsen, S-H. 2005. Taretråling påvirker forekomsten av fisk, men kva skjer med storskarvene? Side 19-23 i Svenning, M.-A. & Jonsson, B. (red.) 2005. Kystøkologi: økosystemprosesser og menneskelig aktivitet. NINAs strategiske instituttprogrammer 2001-2005. - NINA Temahefte 31.
- Smith, B. 2006. Pipefish population explosion will not save starving seabirds. Centre for Ecology and Hydrology, <http://www.ceh.ac.uk/news/press/pipefish.asp>

Aktuelle rapportar i denne serien:

Eldre rapportar finn du på miljøstatus, sjå <http://www.miljostatus.no/sognogfjordane/aktuelt/rapportar.htm>

Nr 1 - 1993	Villaksseminar i Lærdal 1993. ISBN 82-91031-16-9
Nr 2 - 1993	Resipientgransking i Sogndalselva, Sogndal kommune - 1988-89. ISBN 82-91031-17-7
Nr 3 - 1993	Framlegg til kultiveringsplan for anadrom laksefisk og innlandsfisk i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-18-5
Nr 1 - 1994	Miljøstatus for Sogn og Fjordane 1992-93 - med langtidsperspektiv. ISBN 82-91031-15-0.
Nr 2 - 1994	Miljø-sysselsettingsprosjekt i Sogn og Fjordane i 1993. ISBN 82-91031-19-3
Nr 3 - 1994	Forvaltningsplan for Jostedalsbreen nasjonalpark. ISBN 82-91031-20-7
Nr 4 - 1994	Enkel skjøtelsplan for Styvi-Holmo landskapsvernområde. ISBN 82-91031-21-5
Nr 5 - 1994	Kontroll av matfiskanlegg for laks og aure 1991-93. ISBN 82-91031-22-3
Nr 6 - 1994	Plan for minstekrav til reinsing - Sogn. og Fjordane. ISBN 82-91031-23-1
Nr 1 - 1995	Naturvernområde i Sogn og Fjordane. Kart i målestokk 1:250.000. ISBN 82-91031-25-8
Nr 2 - 1995	Fiskeressursar i regulerte vassdrag i Sogn og Fjordane. Fagrapport 1994. ISBN 82-91031-26-6
Nr 3 - 1995	Biologiske undersøkelser av noen kulturlandskap og edellauvskog i Sogn og Fjordane. i 1994. ISBN 82-91031-26-6
Nr 4 - 1995	Bygder i Sogn og Fjordane - ein tilstandsanalyse. ISBN 82-91031-27-4
Nr 1 - 1996	Tenesteproduksjon i kommunane Flora, Førde og Gaular - dekningsgrad, prioritering og produktivitet. ISBN 82-91031-28-2
Nr 2 - 1996	Fiskeressursar i regulerte vassdrag i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-29-0
Nr 3 - 1996	Prøvefiske i 21 vatn i Ytre Sogn og Sunnfjord. ISBN 82-91031-30-4
Nr 1 - 1997	Europark 96 - Glenveigh National Park - Irland
Nr 2 - 1997	Forvaltningsplan for Nigardsbreen naturreservat. ISBN 82-91031-32-0
Nr 3 - 1997	Fiskeressursar i regulerte vassdrag i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-33-9
Nr 4 - 1997	Fiskeressursar i regulerte vassdrag i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-34-7
Nr 1 - 1998	Fiskeressursar i regulerte vassdrag, sluttrapport. ISBN 82-91031-35-5
Nr 2 - 1998	Forvaltning av nasjonalparker i USA. ISBN 82-91031-36-3
Nr 3 - 1998	Forvaltningsplan for Stølsheimen landskapsvernområde. ISBN 82-91031-37-7
Nr 4 - 1998	Forvaltningsplan for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsområde. ISBN 82-91031-39-8
Nr 5 - 1998	Skjøtsel i heimre Utladalen – Samordna plan for kulturlandskapskjøtsel, bygningsvern, Tilrettelegging for ferdsel og informasjon i Utladalen landskapsvernområde. ISBN 82-91031-40-1
Nr 6 - 1998	Miljøtilstanden i Sogn og Fjordane 1998. ISBN 82-91031-43-6
Nr 7 - 1998	Miljøtilstanden i Sogn og Fjordane 1998 Opplegg og idear i skulen. ISBN 82-91031-43-6
Nr 1 - 1999	Europeisk nasjonalparksamarbeid – Norges nasjonalparker i eit internasjonalt perspektiv. ISBN 82-91031-44-4
Nr 2 - 1999	Forvaltningsplan for Flostrand naturreservat. ISBN 82-91031-45-2
Nr 1 - 2000	Bygder i Sogn og Fjordane – ein tilstandsanalyse. ISBN 82-91031-46-0
Nr 2 - 2000	Naturvernområde i Sogn og Fjordane. Kart i målestokk 1:250.000. ISBN 82-91031-47-9
Nr 3 - 2000	Hjorteforvaltning 2000 – Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-48-7
Nr 4 - 2000	Nasjonalparker og næring hand i hand? ISBN 82-91031-49-5
Nr 5 - 2000	Naturbruksprosjektet. ISBN 82-91031-50-9
Nr 6 - 2000	Landbruksbygder i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-51-7
Nr 1 - 2001	Skjøtelsplan for Bødalen, Erdalen og Sunndalen i Jostedalsbreen Nasjonalpark. ISBN 82-91031-52-5
Nr 2 - 2001	Nasjonalparker og andre naturvernområde i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-82-7
Nr 3 - 2001	Storsopper i kommunene Leikanger, Luster og Sogndal registrert under XV Nordiske. Mykologiske kongress Sogndal 7. – 12. september. ISBN 82-91031-83-5
Nr 4 - 2001	Framlegg til verneplan for myr i Sogn og Fjordane. ISBN 82-91031-84-3
Nr 1 - 2002	Prøvefiske i samband med planlagt vassdragsregulering i Kløvtveitvassdraget og deler av Yndesdalsvassdraget i Sogn og Fjordane fylke. ISBN 82-91031-85-1.
Nr 2 - 2002	Berekraftig skogbruk i Sogn og Fjordane. ISBN-82-91031-53-3
Nr 3 - 2002	Status for eit utval artsrike enger i Sogn. ISBN-82-91031-54-1
Nr 4 - 2002	Handlingsplan for eldreomsorga i Sogn og Fjordane, 1998 – 2001. ISBN-82-91031-56-8
Nr 5 - 2002	Prøvefiske i 28 regulerte vatn i Sogn og Fjordane i 2001. ISBN 82-91031-57-6
Nr 6 - 2002	Ungfiskregistreringar i 10 regulerte elvar i Sogn og Fjordane i 2001. ISBN 82-91031-58-4
Nr 1 - 2003	Naturfaglege registreringar innanfor planlagde Ålfotbreen landskapsvernområde. ISBN 82-91031-59-2
Nr 2 - 2003	Strandsonerettleiar. Strandsona – ein felles ressurs! ISBN 82-91031-60-6
Nr 3 - 2003	Framlegg til Bleia naturreservat. Bleia-Storebotn landskapsvernområde. ISBN 82-91031-61-4
Nr 4 - 2003	Skjøtelsplan for Findabotten i Stølsheim landskapsvernområde. ISBN 82-91031-62-2
Nr 5 - 2003	Prøvefiske i 23 regulerte vatn i Sogn og Fjordane i 2002. ISBN 82-91031-63-0
Nr 6 - 2003	Ungfiskregistreringar i sju regulerte elvar i Sogn og Fjordane i 2002. ISBN 82-91031-64-9
Nr 7 - 2003	Verneframlegg for Ålfotbreen landskapsvernområde. Høyringsutkast. ISBN 82-91031-65-7
Nr 1 - 2004	Utvinding av Stølsheimen landskapsvernområde med Finden og Finnefjorden. ISBN 82-91031-66-5
Nr.2 - 2004	Prøvefiske i 18 regulerte vatn og ei elv i Sogn og Fjordane i 2003. ISBN 82-91031-67-3
Nr.3 - 2004	Ungfiskregistreringar i fire regulerte elvar i Sogn og Fjordane i 2003. ISBN 82-91031-68-1
Nr.1 - 2005	Endringer i vegetasjonen (sukkesjoner) i Flostrand naturreservat, Stryn. ISBN 82-91031-70-3
Nr.2 - 2005	Forvaltningplan for Nærøyfjordområdet (framlegg) ISBN 82-91031-71-1
Nr.3 - 2005	Vern av Statskog SF sin grunn. Område i Sogn og Fjordane fylke. Utkast til verneplan. ISBN 82-91031-73-8
Nr.4 - 2005	Biologisk mangfald på Vettismorki i Utladalen – TD ikkje ferdig
Nr.5 - 2005	Prosjekt kulturlandskap og attgroing. Sluttrapport for forprosjektet februar 2004 – februar 2005. ISBN 82-91031-75-4
Nr.6 - 2005	Sjøfugteljingar i Sogn og Fjordane i 2003 og 2004. Hekkefugteljingar i sjøfuglreservata. ISBN 82-91031-76-2
Nr.7 - 2005	Prøvefiske i 16 regulerte vatn i Sogn og Fjordane i 2004. ISBN 82-91031-77-0
Nr.8 - 2005	Ungfiskregistreringar i ni regulerte elvar i Sogn og Fjordane i 2004. ISBN 82-91031-78-9
Nr.9 - 2005	Sluttrapport Naturbruksprosjektet. ISBN 82-91031-79-7
Nr.10-2005	Sluttrapport Det moderne klyngetun- ein buplass for fleire enn bønder. ISBN 82-91031-80-0
Nr.11-2005	Sjøfugteljingar i Sogn og Fjordane i 2005. Hekkefugteljingar i sjøfuglreservata. ISBN 82-91031-81-9

